

Academia de Științe a Moldovei
Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut)
Centrul de Cercetări Enciclopedice

Nicolae JURAVSCHI,

*dublu campion olimpic
sau
campionul invincibil*

Legendele sportului moldovenesc

Biblioteca Științifică Centrală
Secția editorial-poligrafică
Chișinău, 2017

Lucrarea a fost recomandată pentru editare la ședința Consiliului științific
al Bibliotecii Științifice Centrale „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM,
proces-verbal nr. 25 din 5 decembrie 2016

Ediție apărută cu sprijinul financiar
al Ministerului Culturii al Republicii Moldova

Consultant științific: acad. Teodor FURDUI

Editor și conducător de proiect: dr. hab., conf. univ. Constantin MANOLACHE

Redactor științific și coordonatorul volumului: dr., prof. univ. Boris BOGUȘ

Responsabil de ediție: dr. Ion Valer XENOFONTOV

Redactori: Vitalie ȚURCANU, Tudor PALLADI

Corector: Elena PISTRUI

Coperta: Vitaliu POGOLȘA

Design, redactare tehnico-artistică și machetare computerizată: Valeriu OPREA

Fotografii: Arhiva Muzeului Olimpic al Moldovei; Arhiva personală Nicolae Juravski;
Nicolae Buceațchi, Natalia Doneț, Eugenia Tofan, Ion Valer Xenofontov

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Nicolae Juravski, dublu campion olimpic sau campionul invincibil / Acad. de Științe a Moldovei, Bibl. Șt. Centrală “Andrei Lupan” (Inst.), Centrul de Cercetări Encicl. ; ed. și coord. de proiect: Constantin Manolache ; red. șt. și coord. vol.: Boris Boguș ; consultant șt.: Teodor Furdui. – Chișinău : Biblioteca Științifică Centrală “Andrei Lupan” (Institut), 2017 (F.E.-P. “Tipografia Centrală”). – 496 p. – (Legende de sport moldovenesc, ISBN 978-9975-3044-2-9).

Rez.: lb. rom., engl., fr., alte lb. străine. – Bibliogr. selectivă despre Nicolae Juravski : p. 354-377. – Referințe bibliogr. în subsol. – Apare cu sprijinul financiar al Min. Culturii al Rep. Moldova.

ISBN 978-9975-3131-6-2.

797.122.092(092)+016

N 60

Lucrarea din colecția „Legende de sport moldovenesc” este consacrată marelui sportiv Nicolae Juravski, dublu campion olimpic, maestru emerit al sportului, Laureat al Premiului Național în domeniul sportului, cavaler al Ordinului Republicii.

În carte sunt prezentate opinii și omagii ale personalităților din domeniile sportului, culturii, științei, educației dedicate lui Nicolae Juravski, precum și percepțiile protagonistului despre sport, univers, țară.

Ediția este adresată sportivilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor, cercetătorilor științifici, la fel și unui cerc mai larg de cititori.

SUMAR

Gheorghe DUCA, Teodor FURDUI. Nicolae Juravschi, campionul invincibil sau legenda olimpică într-o cercetare interdisciplinară (în loc de prefață)	7
Mircea SNEGUR. Apoteoza noastră – Nicolae Juravschi, dublu campion olimpic	10
Thomas BACH. O legendă impresionantă a sportului	11
Nicolae Juravschi. Repere biografice	12
I. DE ACASĂ SPRE ACASĂ	21
Alexandru FURTUNĂ. Neamul de nobili Juravschi. Studiu genealogic	22
Silviu ANDRIEȘ-TABAC. Stema și drapelul familiei Juravschi	59
Octavian ȚÎCU. Titanul de la Chircăiești	66
Ion Valer XENOFONTOV. Chircăiești – kilometrul zero în viața unui miracol sportiv	69
Galina CEBAN. Legenda vie a satului Chircăiești	84
Tatiana CEBAN. Cartea de vizită a satului nostru	85
Tamara UNTU. Un mare bărbat al neamului	86
Elena CARAUȘ. Consacrat de mic totalmente sportului	89
Alnatolie GRAJDI. Un copil de o educație morală impecabilă și de-o încredere incontestabilă	90
Lidia PRISAC. O altfel de biografie ori despre succesul olimpic și impactul femeilor în viața lui Nicolae Juravschi. Studiu de istorie orală	92
II. NICOLAE JURAVSCHI – UNIVERS POLIVALENT	115
Octavian MOȘIN. Credința în viața unui sportiv	116
Christian THAU, Ion POPESCU-NEGRUȚA. Fenomenul Juravschi sau legenda vie a aisbergului ancorat	118
Boris BOGUȘ. Veșnicie edificată prin propriile forțe. Abordare sistemică a aptitudinilor psihocomportamentale	185
Teodor FURDUI, Valentina CIOCHINĂ, Aliona GLIJIN, Valeria VRABIE, Vlada FURDUI, Zinaida GHEORGHIU. Activitatea dublului campion olimpic Nicolae Juravschi analizată prin prisma sanocreatologiei	189
Aleksandr KIRPICENKO. Grea, dar nobilă e calea spre glorie	193
Boris BOGUȘ. [Interviu]. Victor Reneiski: „În timpul competițiilor toți depuneau efortul maximal”	196

Ivans KLEMENTJEVS. O prietenie consolidată în timp	199
Larisa POPOVA. Un exemplu nu doar pentru cei din lumea sportului	201
Maria CHIȚUL, Ion Valer XENOFONTOV. Elevul-canoist Nicolae Juravski în notițele profesorului-antrenor Pavel Cadnicov	204
Ion Valer XENOFONTOV. [Interviu]. Vladislav Rojnov: „După Olimpiadă, Nicolae Juravski a rămas același om”	214
Iacob BUHNĂ. Rolul lui Nicolae Juravski în dezvoltarea caiac-canoei în Republica Moldova	224
Dmitri MATVEEV. Un sportiv cu calități fenomenale	226
Lora RUCAN. Campionul tuturor campionilor	228
Efim JOSANU. Duetul de platină	234
Constantin MANOLACHE, Ion Valer XENOFONTOV. Dublul campion olimpic Nicolae Juravski în lucrări enciclopedice	242
Christian FRISK. Nicolae Juravski – un nume sinonim cu performanța	245
Nicolae BUZDUGAN. Canoist prin vocație	248
Leonid BUJOR. Per aspera ad astra	251
Pavel CEBANU. Un mare sportiv care știe să lupte și după încheierea carrierei sportive	254
Vadim SALCUȚAN. Performerul și administratorul de excepție	257
Ion ȚURCANU. Simbol al neamului și țării lui Ștefan cel Mare și Sfânt	259
Maria CHITUL. Nicolae Juravski – ambasadorul sportului moldovenesc. Proiect didactic la ora de dirigenție	261
Panfil SAVA. Nicolae Juravski, dublu campion olimpic – idolul liceenilor sportivi	264
Ion Valer XENOFONTOV. Zece curiozități din biografia campionului invincibil Nicolae Juravski (Leul Canoei)	268

III. NICOLAE JURAVSKI – CONSUMATOR ȘI GENERATOR

DE VALORI ESTETICE	273
Boris BOGUȘ. Sculptura vie a sportului	274
MARINA GROSU. „Binecuvântarea Mamei”	278
Tudor PALLADI. Canoea mea!..	281
Ion Valer XENOFONTOV. Compoziția sculpturală „Dubloul Olimpic Nicolae Juravski – Victor Reneiski”	290
Vladimir DUBELARI, Petru TEAJCO, Ion Valer XENOFONTOV. Casa Olimpică: istorie și prezent	294
Ion Valer XENOFONTOV. Muzeul privat al Familiei Juravski	305

IV. INTERVIURI CU NICOLAE JURAVSCHI	311
Ion Valer XENOFONTOV. Nicolae Juravschi „Niciodată n-am etalat rezultatele mele în mod public și n-am cerșit laude”	312
Adrian PLATON. Nicolae Juravschi: „Exercițiul politic pentru mine este important, dar primordială rămâne mișcarea olimpică”	331
V. NICOLAE JURAVSCHI PRIN EL ÎNSUȘI	337
Despre propria activitate sportivă	338
Tablete, mărturii, percepții	339
VI. MĂRTURII, CONSEMNĂRI, EVOCĂRI ȘI DEDICAȚII. ECOURI DE PE MAPAMOND	343
Aleksandr KIRPICENKO. Am fost primul care a observat calitățile excepționale ale tandemului Nicolae Juravschi și Victor Reneiski	344
Victor RENEISKI. Nicolae Juravschi a fost omul care mi-a marcat cel mai mult viața și cariera	344
Iuri GURIN. Nicolae Juravschi era ca un fel de roată de distribuție, ce determina forța de vâslire	345
Valeri VEȘKO. Noi patru am fost mai mult timp împreună, decât cu familiile noastre	346
Ivans KLEMENTJEVS. Cei doi erau complementari	346
Gheorghe ANDRIEV. Nicolae Juravschi: spirit de luptător și capacități enorme de rezistență la supra-efort	347
Valeriu FILIPOV. Opinii despre Nicolae Juravschi	348
Nicolae GÎLCĂ. Născut sub zodia olimpică	350
Victoria LAZARIUC. Oțelirea caracterului în calea spre Olimp	351
VII. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ DESPRE NICOLAE JURAVSCHI (Silvia GOLBAN)	355
VIII. DESTINUL MARELUI CAMPION ÎN IMAGINI	379
ANEXE	439
Anexa 1. Crâmpeie din programul de pregătire specială a maestrului internațional al sportului N. Juravschi	439
Anexa 2. Procesul-verbal al cursei finale canoe dublu 500 m la Jocurile Olimpice de la Seul, Coreea de Sud, 1988	440

Anexa 3. Simbolurile și distincțiile Comitetului Național Olimpic și Sportiv al Republicii Moldova	441
3.1. Emblema Comitetului Național Olimpic și Sportiv al Republicii Moldova	441
3.2. Imnul Olimpic	442
3.3. Ordinul Olimpic	443
3.4. Medalia „Meritul Olimpic”	444
3.5. Medalia aniversară „10 ani ai CNO”	445
3.6. Medalia aniversară „20 ani ai CNO”	445
3.7. Trofeul „Sportul și Femeia”	446
3.8. Trofeul „Excelență Olimpică”	447
3.9. Drăgușor – mascota Echipei Olimpice a Republicii Moldova (Vlad MISCHEVCA)	448
Anexa 4. Apariții editoriale sub egida CNOS	450
Anexa 5. Diploma de Onoare a Ministerului Culturii al Republicii Moldova	452
Anexa 6. Top 10 al ierarhiei mondiale a rezultatelor tuturor timpurilor la proba de canoe	453
REZUMAT	456
ABSTRACT	466
RÉSUMÉ	476
PE3IOME	486

REZUMAT

Lucrarea *Nicolae Juravski, dublu campion olimpic sau campionul invincibil* din colecția „Legende sportului moldovenesc” este consacrată marelui sportiv Nicolae Juravski, maestru emerit al sportului, laureat al Premiului Național în domeniul sportului, cavaler al Ordinului Republicii.

Volumul include biografia și bibliografia privitoare la protagonist.

În carte sunt prezentate atât opiniile personalităților din domeniile sportului, culturii, științei, educației etc. referitoare la Nicolae Juravski, cât și percepțiile protagonistului despre sport, univers, țară etc.

Ediția este adresată sportivilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor, cercetătorilor științifici, la fel și unui cerc mai larg de cititori.

Academicianul *Gheorghe Duca* scoate în evidență implementarea științelor naturale și exacte, medicale, sociale și umanistice în obținerea marilor performanțe la competițiile internaționale de anvergură, cum sunt campionatele mondiale și Jocurile Olimpice.

Thomas Bach, președintele Comitetului Internațional Olimpic, afirmă că prin editarea acestui volum în prestigioasa colecție „Legende sportului moldovenesc” lui Nicolae Juravski în mod potrivit i se onorează la nivelul mediului academic și universitar marile realizări sportive și civice. După cum veți descoperi în paginile acestei cărți, dublul campion olimpic Nicolae Juravski a îmbinat măiestrit pasiunea pentru sport cu slujirea țării, convingându-ne totodată că sportul este un element vital și important al societății. De aceea el s-a remarcat, la propriu și la figurat, ca o legendă vie a sportului, ca o imagine charismatică a adevăraților campioni.

Domnul *Mircea Snegur*, președintele Republicii Moldova (1990–1996), menționează: „În galeria sportivilor de performanță mi-a atras atenția Nicolae Juravski, un tânăr dintr-o familie modestă, din satul Chircăiești, de pe malul râulețului Botna. Este simbolul copilului de la țară care prin muncă, abnegație și stil spartan de viață poate înlătura toate barierele vieții și poate ajunge pe cele mai înalte culmi olimpice. Are cel mai impresionant palmares sportiv dintre toți performerii din Republica Moldova. Performanțele sale unice sunt un exemplu elocvent pentru generațiile de sportivi, care au un etalon demn de urmat în itinerarul sportiv”.

Pe baza materialelor de arhivă și de istorie orală, cercetătorul *Alexandru Furtună* a studiat originile neamului Juravski, pe parcursul a șapte generații, identificându-i originea poloneză, din categoria nobililor, șleahțicilor, mic-burghezilor și țăranilor de stat.

Silviu Andrieș-Tabac, heraldist de stat al Republicii Moldova, expune cele două însemne particulare noi, înregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova, – stema și drapelul de asumptiune ale familiei Juravski din Chișinău, elaborate la inițiativa familiei.

Maestrul internațional al sportului *Octavian Țicu*, dr. în istorie, punctează anvergura sportului, care prin excelență este un fief al meritocrației, iar datorită acestui fapt performanțele sportive sunt cu mult deasupra celor înregistrate de societate în ansamblu.

Ion Valer Xenofontov, dr. în istorie, include în spațialitatea complexă a biografiei olimpice satul de baștină Chircăiești, care și-a lăsat amprenta asupra profilului de personalitate al celui mai cunoscut sătean.

Chircăieștenii *Galina Ceban*, *Tatiana Ceban*, *Tamara Untu*, *Elena Carauș*, *Anatolie Grajdî* își exprimă nemărginta stimă și respectul deosebit pentru consăteanul lor legendar Nicolae Juravski – cartea de vizită a localității.

Lidia Prisac, dr. în istorie, prin intermediul istoriei orale, descrie o altfel de biografie a lui Nicolae Juravski, evidențiind impactul femeilor în obținerea marilor și multiplelor succese ale Domniei Sale.

Preotul *Octavian Moșin*, dr. în teologie, consideră că siguranța, succesul, stabilitatea din viața protagonistului țin de credința în Dumnezeu, care l-a binecuvântat și l-a ajutat enorm de mult în depășirea tuturor greutăților în drum spre glorie și celebritate.

Christian Thau, ziarist sportiv, scriitor, producător TV din Marea Britanie, și *Ion Popescu-Negruța*, translator, consilier și consultant sportiv în domeniul sportului din România, originar din Republica Moldova, au descris cu lux de amănunte enigma succesorilor fenomenale ale canoistului de talie mondială Nicolae Juravski. Autorii au reușit să pătrundă în adâncul proceselor de antrenamente, al relațiilor cu partenerii protagonistului de canoe dublu și canoe patru, în colaborarea cu antrenorii și înalții funcționari și, desigur, în tainele jocurilor de culise, elemente definitorii în cele mai importante clipe ale carierei sportive a marelui campion. Au contextualizat viața sportivă, familială și extrasportivă în decursul transformărilor epocale de la sfârșitul sec. al XX-lea.

Colosul din Chircăiești, conchide profesorul universitar *Boris Boguș*, dr. în psihologia sportului, antrenor emerit al Republicii Moldova, încă din adolescență a înșușit cu brio supliciiul sportului de performanță: „După greu vine și... mai greu!”. De aceea și-a zămislit și obținut marile victorii mondiale și olimpice nu numai cu talent și bunăvoință, ci și printr-un efort suprauman, la limita capacităților fizice și psihice, sacrificii și suferințe de tot felul.

Grupul de cercetători de la Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie al Academiei de Științe a Moldovei, ghidați de acad. *Teodor Furdui*, analizează activitatea dublului campion olimpic Nicolae Juravschi prin prisma sano-creatologiei. Autorii demonstrează că posibilitățile genetico-fiziologice permit crearea dirijată a organismului uman, în cazul în care corpul este integral din punct de vedere structural și funcționează în limitele filogenetic determinate. Practica sportivă demonstrează că rezultatele scontate pot fi obținute doar dacă antrenamentul se bazează pe principii științifice și are ca scop dezvoltarea proporțională a tuturor organelor și sistemelor, cerințe care stau la baza procesului sistematic de pregătire a sportivilor.

Aleksandr Kirpichenko, antrenor emerit al URSS, Bulgariei și Republicii Moldova, menționează că atunci când l-a cunoscut pe sportivul Nicolae Juravschi, acesta se evidenția tot mai mult și mai mult prin rezultatele obținute. Era rezistent la efortul fizic, putea suporta un enorm volum de muncă în canoe, avea o minte iscoditoare, ascuțită, se interesa de toate amănuntele muncii în domeniu. Îndeplinea conștient orice însărcinare și cerea sfaturi, discuta fiecare detaliu care părea neclar. Era foarte silitor și dornic de a învăța pentru a obține rezultate bune. Tendința de a învinge îl ajuta să suporte toate greutățile.

Dublul campion olimpic *Victor Reneiski*, partenerul de canoe dublu și canoe patru cu care a cucerit cele mai multe și mai răsunătoare trofee, într-un interviu descifrează cheia obținerii succeselor, care rezidă în coerența executării tehnice corelate de programarea tactică pe parcursul distanței, precum și de starea funcțională a fiecăruia dintre coechipieri.

Campionul olimpic *IVans Klementjevs* scoate în evidență calitățile de personalitate, cele fizice și psihocomportamentale ale protagonistului acestui volum. N. Juravschi a dat dovadă și de o bună pregătire teoretică, care i-a ajutat să aprecieze just situațiile create în activitatea sportivă de performanță.

Campioana olimpică la canotajul academic *Larisa Popova* menționează calitățile deosebite, cimentate de cariera sportivă de performanță, care îl ajută pe N. Juravschi să fie un manager eficient în domeniul administrării sportului și este impresionată de simplitatea și modestia acestuia. Nu se grăbește niciodată să facă concluzii, întotdeauna analizează situația și ia, fără ezitare, decizii corecte. Întotdeauna se consultă cu colegii, cântărind toate argumentele pro și contra.

Maria Chițul și *Ion Valer Xenofontov* aduc un omagiu profesorului-antrenor Pavel Cadnicov, primul mentor în cariera sportivă plină de glorie a

celui mai titrat discipol, N. Juravski. Pe baza notițelor semnate de P. Cadnicov se aduc informații suplimentare referitoare la activitatea sa de antrenor al elevilor de la Școala-Internat Republicană cu Profil Sportiv, inclusiv referitoare la calitățile ce l-au evidențiat îndeosebi (disciplina, responsabilitatea, atitudine conștiincioasă, dăruire de sine etc.) pe elevul-canoist N. Juravski.

Vladislav Rojnov, multiplu premiant al campionatelor URSS la canoe simplu, dublu și patru, maestru internațional al sportului, aduce în lumină noi detalii din viața sportivă și cea cotidiană a protagonistului. După cucerirea medaliilor olimpice N. Juravski a rămas același om modest, deschis, sociabil și prietenos.

Iacob Buhnă, președintele Federației de Caiac-Canoe a Republicii Moldova, multiplu premiant al campionatelor URSS la juniori și tineret la canoe, accentuează eforturile uriașe depuse de protagonistul acestei cărți pentru obținerea performanțelor sale de rezonanță mondială și olimpică.

Dmitri Matveev, campion al URSS (1966), campion mondial (1966), maestru emerit al sportului din URSS la caiac, în calitatea sa de antrenor principal al Districtului Militar Odesa pe parcursul serviciului militar al lui N. Juravski, evidențiază următoarele calități psihologice ale compatriotului nostru: caracterul, ambiția, scopul bine determinat, perseverența, sacrificiul, dorința aprinsă de viață.

Jurnalista, poeta și scriitoarea *Lora Rucan*, pe bună dreptate, îl consideră pe N. Juravski „campionul tuturor campionilor”, un nume ce se identifică cu laurii Zeitei Victoria. Biografia sa de sportiv de mare performanță este aureolată, potrivit autoarei, ca la nimeni altul de pe meleagurile noastre, de recorduri la capitolul „tenacitate”, „curaj”, „caracter”.

Scriitorul, publicistul și eseistul *Efim Josanu*, primul președinte al Comitetului Național Olimpic al Republicii Moldova, a supranumt tandemul N. Juravski și V. Reneiski „duetul de platină”. Acest dublou a atins culmile consacrării într-o perioadă de răspântie istorică. Cert e că a muncit ca un ocnaș și împreună cu coechipierul său V. Reneiski din Belarus și antrenorul Aleksandr Kirpichenko au format o echipă cu adevărat invincibilă în istoria canoei mondiale.

Prin prisma cercetărilor enciclopedice, cercetătorii științifici *Constantin Manolache* și *Ion Valer Xenofontov* scot în evidență performanțele excepționale ale canoistului de talie mondială Nicolae Juravski. Sunt studiate, diseminate și prezentate publicului larg informații de sinteză referitoare la biografia celui mai mare performer autohton.

Jurnalistul *Christian Frisk* pune în valoare tenacitatea și traseul dificil din viața unui sportiv dintr-o provincie a Uniunii Sovietice, dimensiune marcată de o luptă acerbă pentru un loc în selecționata sovietică în competițiile de anvergură, cum sunt Jocurile Olimpice, Campionatele Mondiale ș. a.

Cunoscutul jurnalist și crainic al Radoului Național *Nicolae Buzdugan* subliniază că domeniul sportului a fost, este și va fi un drum întotdeauna deloc neted, pe care se poate ajunge la o performanță notorie. Dimpotrivă, sportul este un drum cu cotituri, coborâșuri, dar și cu multe urcușuri, care poate fi parcurs doar de tineri talentați, înzestrați cu deosebite calități morale, bine pregătiți fizic și cu o mare voință de a lupta până la sfârșit cu sine însuși, cum este contemporanul nostru N. Juravski.

Ex-ministrul educației al Republicii Moldova *Leonid Bujor* abordează fenomenul Nicolae Juravski cu multă responsabilitate, deoarece calea spre Olimp a fost una deloc ușoară. Permanent a trebuit să demonstreze că este cel mai bun, cel mai capabil și cel mai pregătit pentru a cuceri victorii de rezonanță mondială.

Pavel Cebanu, președintele Federației Moldovenești de Fotbal, îl aduce pe inegalabilul Nicolae Juravski în calitate de exemplu clar pentru generația de fotbaliști în devenire, unde anume prin muncă și atitudine poți reuși să urci trepte înalte în ierarhia valorică a sportului mondial.

Maestrul internațional al sportului *Vadim Salcuțan*, șeful Catedrei caiac-canoe a LIRPS, vine cu propunerea către Guvernul Republicii Moldova ca Liceul-Internat Republican cu Profil Sportiv să poarte numele absolventului acestei școli **Nicolae Juravski**, cel mai titrat sportiv al tuturor timpurilor din Republica Moldova.

Ion Țurcanu, președintele Agenției Teritoriale Olimpice Anenii Noi, evocă numele marelui campion Nicolae Juravski ca pe un simbol al neamului și țării lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

Maria Chițul, profesoară de istorie la LIRPS, prezintă proiectul didactic „Nicolae Juravski – ambasadurul sportului moldovenesc” la o oră de dirigiență, evidențiind competențe cum ar fi: demonstrarea responsabilității cetățenești în promovarea valorilor naționale; motivarea necesității de a valorifica talentele etc.

Conf. univ. *Panfil Sava* ne prezintă o gamă de percepții extrase din eseurile celor 24 de liceeni de la Liceul-Internat Republican cu Profil Sportiv, care reflectă opiniile acestora despre Nicolae Juravski.

Ion Valer Xenofontov a făcut o selecție de zece curiozități din biografia campionului invincibil Nicolae Juravski, supranumit Leul canoiei, palmaresul căruia ascunde numeroase obstacole pe care le-a traversat pe parcursul vieții marele sportiv, în mare parte enigme pentru publicul larg.

Cercetătorul *Boris Boguș*, consideră că cultura și arta au o influență majoră asupra dezvoltării corpului și spiritului sportivilor de mare performanță. Dacă la începuturi Nicolae Juravski a fost un consumator fidel de arte frumoase, apoi ulterior, prin realizările sale răsunătoare, a devenit un veritabil generator de valori spirituale pentru arta plastică, poezie etc.

Magistrul în arte *Marina Grosu* este autoarea picturii „Binecuvântarea mamei”, elaborată cu ocazia jubileului de 50 de ani al protagonistului acestui volum. Elementul central al lucrării îl constituie MAMA, care îl binecuvântează și se sprijină de umărul fiului binecuvântat. Mama a fost, este și va rămâne ființa care însumează momentul de start în viață, destinul fiului legendar și startul pentru toate realizările ulterioare ale celebrului campion. Lucrarea cu profunde valențe simbolice se află în muzeul privat al familiei Juravski.

Poetul *Tudor Palladi*, asemenea poezilor din *Vechea Eladă*, i-a consacrat un poem-îm „Canoea mea!” invincibilului campion. Pentaplicul (cele cinci componente ale poemului) însumează biografia mediativ-versificată a dublului campion olimpic Nicolae Juravski într-o cheie metaforică proprie, interesantă.

Ion Valer Xenofontov a nuanțat și influența performanțelor notorii ale dublului Nicolae Juravski – Victor Reneiski în compoziția sculpturală omonimă realizată în bronz de renumitul sculptor Veaceslav Jiglichi, autor de concept: Vladislav Rojnov.

Arhitecții *Vladimir Dubelari*, *Petru Teajco* și cercetătorul *Ion Valer Xenofontov* au studiat parcursul istorico-arhitectural al Casei Olimpice de la intersecția străzilor A. Pușkin și A. Șciusev (adresa juridică – str. A. Pușkin, nr. 11), care reprezintă un monument de istorie, arhitectură și artă de categorie națională, inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova.

Ion Valer Xenofontov descrie de *visu* muzeul privat al familiei Juravski. Ideea și conceptul formării acestui muzeu îi aparține doamnei dr. în economie Lucia Juravski, soția dublului campion olimpic Nicolae Juravski. Cunoscând valoarea și truda pe care a depus-o soțul – Nicolae Juravski – în lungul și dificilul traseu olimpic, a dorit să fixeze tezaurul memoriei pentru familie, apropiați, dar și pentru publicul larg, atributele și exponatele victoriilor obținute de campionul invincibil.

Structura cărții include și două interviuri realizate cu Nicolae Juravski, care dezvoltă și întregesc documentar personalitatea multi-dimensională și bine ancorată la activitatea performanțială, publică, managerială și cea privată. Mărturiile provocate includ fațete necunoscute din traseul său existențial, care au contribuit substanțial la cunoașterea universului Juravski.

În capitolul „Nicolae Juravski prin el însuși” (de fapt, o autobiografie), protagonistul își cristalizează propria activitate sportivă, semnificația talentului și ambiției în sport, rolul definitoriu al educației în obținerea marilor performanțe, aduce un omagiu antrenorilor și mentorilor care l-au ghidat cu multă perspicacitate spre cucerirea celor mai notabile podiumuri. În compartimentul „Tablete, mărturii, percepții”, mama, supranumită de protagonist *mămica*, a ocupat un loc aparte, deoarece a știut să suplinească cu multă pricepere și rolul de tată. Surorile Elena și Galina la fel au contribuit la formarea și devenirea stălpului familiei acestora, fiind unicul bărbat. Pasiunile sale – fotbalul, pescuitul, vânatul și grădinăritul – constituie energizantul permanent, care imprimă colorit și ambianță perfectă sufletului și spiritului.

Distinsul antrenor *Aleksandr Kirpichenko*, supranumit și făuritorul de destine, a fost primul care a observat calitățile excepționale ale tandemului Nicolae Juravski și Victor Reneiski. Mentorul A. Kirpichenko afirmă că Nicolae era ca un motor de rachetă ce degaja o forță de propulsie uriașă, iar Victor era ca o locomotivă cu aburi, care intra în viteză mai greu, dar care din momentul în care atingea turația maximă devenea o forță irezistibilă. A fost cel mai bun dublou din istoria mondială a acestui sport: Nicolae – cel mai bun vâslăș de lansare (împingere), iar Victor – cel mai bun vâslăș de tracțiune. Antrenorul încă le mai admiră darurile, puterea de muncă, exigența lor extraordinară și obsesia lor de a fi și de a rămâne mereu primii.

Colegul și prietenul veritabil *Victor Reneiski* din Belarus, dublu campion olimpic, cel cu care a obținut cele mai notorii victorii olimpice și mondiale, afirmă: „Nicolae Juravski a fost omul care mi-a marcat cel mai mult viața și cariera. Fără puterea lui de convingere, personalitatea lui calmă și blândă, voința lui neasemuită de a învinge, n-aș putea spune ce s-ar fi ales de mine. Dacă prietenul și fratele meu de suflet Nicolae nu ar fi fost lângă mine pentru a mă susține la nevoie, a mă îmbărbăta, povățui și chiar a se răzoi la mine atunci *când saream calul*, nu știu unde m-aș fi aflat azi. Tot ceea ce am realizat și de care mă mândresc ca om și sportiv, ca părinte și cap de familie, îi datorez lui Nicolae, care a schimbat multe în destinul meu sportiv. Spre deosebire de mine, Nicolae are un caracter exploziv. El m-a

molipsit de pasiunea luptei, mi-a împărtășit micile sale secrete sportive – el tot timpul avea idei noi cu duiumul. Cu o experiență mai vastă, el venea deseori cu propuneri și variante inedite pentru a construi strategia de luptă, de exemplu – accelerarea neașteptată la mijloc de distanță...”

Multiplul campion mondial, ucraineanul *Iuri Gurin*, împreună cu care a obținut șase titluri mondiale, apreciază înalt rolul lui Nicolae Juravski, care vâslea al doilea în barca de patru: „Era ca un fel de roată de distribuție, determinând forța de vâslire. Nicolae avea o capacitate de travaliu enormă, astfel că uneori pe parcursul cursei, dacă simțea că unul dintre noi a încetinit, el era capabil pe o perioadă de circa 5-10 secunde să compenseze scăderea de ritm a partenerului printr-un efort suplimentar. Niciodată nu l-am auzit să reproșeze după cursă pierderea de ritm sau faptul că trebuise să facă eforturi suplimentare. El tăcea, scrâșnea din dinți și își dubla efortul pentru a-și ajuta coechipierul aflat la ananghie. Este o zicală care spune: *Când situația este dură, cei duri intră în acțiune*. Așa era Nicolae. Cu cât era mai greu, cu atât el devenea mai puternic”.

Celălalt ucrainean, invincibilul *Valeri Veșko*, multiplu campion mondial, reconfirmă un adevăr care a rezistat timpului: „Deși au trecut mai bine de 25 de ani de la acele evenimente, noi ne bucurăm de fiecare posibilitate de a ne revedea. Într-o perioadă a vieții noastre, noi patru am petrecut mai mult timp împreună, decât cu familiile noastre. Pe noi sportul și viața în comun ne-au unit sufletește, dându-ne o încredere nestrămutată unul în altul. În relația noastră, noi am fost mai mult decât prieteni, mai ales că în sport relațiile se dezvoltă în situații extremale. Noi eram gata să facem orice sacrificiu – exact ca cei patru muschetari: *Toți pentru unul și unul pentru toți*. Asta a fost de fapt cheia succesului nostru. Iar acea revenire a lui Nicolae și Victor la Atlanta a fost, în același timp, o victorie pentru noi toți, răzbunarea unei generații deziluzionate”.

Campionul olimpic *Ivans Klementjevs*, deputat în Parlamentul Letoniei, evidențiază cu multă profunzime prietenia nestrămutată a celebrului tandem, afirmând: „Calitatea principală a dubloului Reneiski și Juravski a fost sistemul lor nervos fenomenal de puternic, bazat pe un echilibru psihologic remarcabil și o capacitate neobișnuită de rezistență la efort. Apoi, cei doi erau complementari, Nicolae oferind anumite calități care îi lipseau lui Victor, iar acesta din urmă acceptându-le pentru binele dubloului lor, ca pe un dar de la Dumnezeu. A fost clar din ce-am văzut la prima cursă (500 m, la Seul) că dubloul Juravski și Reneiski era într-o clasă aparte, cu cei doi neobișnuit de coordonați și complementari. În canoa de mare performanță

capacitatea de a-ți „simți” partenerul, ca să spun așa, este esențială. Asta înseamnă să-i înțelegi și să-i anticipezi acțiunile fără a scoate o vorbă. Victor Reneiski și Nicolae Juravschi au evoluat strălucit la Seul. La proba de canoe dublu, pe 500 m ei au suferit o singură înfrângere în serie. În semifinală și finală, ei au câștigat detașat. Polonezii Marek Dopierala și Marek Lbik le-au cedat în semifinală patru, iar în finală – două secunde. Pe distanța de 1 000 m sportivii noștri au ieșit la start de trei ori și au câștigat tot de trei ori. Avantajul lor față de dubloul german Olaf Heukrodt și Ingo Spelly a constituit trei secunde în finală. Un asemenea avantaj la Jocurile Olimpice poate fi echivalat cu o victorie prin knockout în box”.

Gheorghe Andriev, medaliatul olimpic din România cu care Nicolae Juravschi a obținut două locuri de IV la Jocurile Olimpice de la Barcelona, destăinuie niște adevăruri: „Și astăzi, când revăd pe „Youtube” cursa de 500 m de la Barcelona, mi se rupe inima pentru Nicolae, știind cât de mult își dorise acea medalie olimpică și ce efort supraomenesc a făcut pentru a menține barca în cursa pentru medalii. Din cauza blocajului muscular, la Barcelona, eu am vâslit cam la 70% din capacitatea mea fizică. Chiar și așa, noi am avut totuși rezultate destul de bune – două locuri patru în finalele olimpice nu sunt de neglijat. Totul s-a datorat în special spiritului de luptător al lui Nicolae Juravschi și capacității sale enorme de rezistență la supraefort. Noi am conlucrat foarte bine în barcă și cred că, dacă rămâneam împreună, noi dominam lumea canoei cel puțin încă un ciclu olimpic”.

Dr. în științe pedagogice *Valeriu Filipov* reiterează că Nicolae Juravschi este promotorul de vază al sportului olimpic din țara noastră. Cel mai mare sportiv moldovean al tuturor timpurilor, este CAMPIONUL ce a uimit o lume întregă, iar actualmente contribuie la dezvoltarea personalității umane prin intermediul fenomenului sportiv, propagă și transmite generației în creștere Valorile Olimpice sub forma diferitor Lecții Olimpice și-i motivează să dezbată subiecte cu privire la importanța practicării sportului.

Nicolae Gilcă, membru al Comitetului Național Olimpic și Sportiv al Republicii Moldova, aduce pe tapet măreția personalității lui Nicolae Juravschi, născut sub Zodia Olimpică. Chiar dacă Republica Moldova este măcinată de o profundă criză și este considerată o țară săracă, noi, băștinașii acestei palme de pământ, avem cu ce ne mândri. Cea mai de preț bogăție a unei națiuni sunt oamenii de valoare, iar Nicolae Juravschi este portdrapelul acestei elite, care rămâne un Om lipsit de orgoliul măririi, cu certitudine un adevărat ambasador al mișcării sportive, o personalitate cu spirit olimpic ce întrunește Excelența, Prietenia și Respectul.

Victoria Lazariuc, pedagog, profesor de istorie la LIRPS, admiră activitatea sportivă și managerială intensă desfășurată de Nicolae Juravschi și care se înscrie în paginile de aur ale istoriei acestui neam ce astăzi are nevoie, ca niciodată, de eroi în adevăratul sens al cuvântului. Elevii LIRPS sunt mai mult decât fericiți că au un asemenea erou, deoarece cu mulți ani în urmă traseul în sportul de performanță al domnului Juravschi a început la această școală, dumnealui fiind pentru ei un exemplu viu și demn de urmat.

Bibliograful *Silvia Golban* a elaborat o bibliografie selectivă despre activitatea complexă a campionului invincibil Nicolae Juravschi.

Materialul textual este însoțit de un set alcătuit din peste 100 de imagini, care aureolează destinul marelui campion.

Cele șase anexe includ informații valoroase ce țin de programul de pregătire specială a maestrului internațional al sportului N. Juravschi; procesul-verbal al cursei finale canoe dublu 500 m la Jocurile Olimpice de la Seul, Coreea de Sud, 1988; simbolurile și distincțiile Comitetului Național Olimpic și Sportiv al Republicii Moldova; apariții editoriale sub egida CNOS, Diploma de Onoare a Ministerului Culturii al Republicii Moldova; ierarhia mondială a celor mai bune 10 rezultate ale tuturor timpurilor la canoe dublu 500 m și canoe patru 500 m și 1 000 m.

Dr., prof. univ. Boris BOGUȘ, dr. Ion Valer XENOFONTOV

ABSTRACT

A work of “Nicolae Juravschi, double Olympic champion, or invincible champion” belonging to the collection of the “Legends of Moldovan sport” is devoted to the great sportsman Nicolae Juravschi, emeritus person in sport, National Prize winner in sport domain, cavallier of the Order of the Republic.

The book contains the biography and bibliography of the protagonist.

Also, the opinions of different persons in the field of sport, culture, science, education, etc. are presented, concerning Nicolae Juravschi, as well as the perceptions of the protagonist regarding sport, universe, country etc.

The book is addressed to sportsmen, undergraduate, masterate and doctorate students, researchers and a broad range of readers as well.

Academician *Gheorghe Duca* reveals the application of the achievements in the natural, exact, medical and humanitarian sciences for reaching the great successes in the sphere of international competitions such as international championships and Olympic Games.

Thomas Bach, president of the International Olympic Committee, affirms that through the publication of this book within the prestigious collection “Legends of Moldovan sport”, the honour is given in a proper way to Nicolae Juravschi and its great sport and civil achievements on the academic and university level. As can be discovered from the pages of this book, the double Olympic champion Nicolae Juravschi has combined masterfully the passion for sport with the service to his country, at the same time convincing that sport is a vital and important element of a society. That is why he is considered, literally and figuratively, as a live legend of sport, a charismatic image of a true champion.

Mr. *Mircea Snegur*, president of the Republic of Moldova (1990–1996), makes a remark: “In the gallery of performance sportsmen my attention was attracted by Nicolae Juravschi, a young man from modest family, from Chircăiești village, on the bank of Botna river. He is a symbol of a countryboy, which through the work, abnegation and Spartan way of life can overcome all the barriers of life and reach all the Olympic peaks. He has the most impressive sport palmars among all the representatives from the Republic of Moldova. His unique performances are an eloquent model for the generations of sportsmen which have the dignified example to be followed in the sport itinerary”.

Based on the archive materials and oral history, the researcher *Alexandru Furtună* have studied the origins of the Juravschi clan, during

the seven generations, having identified the Polish origin, from noblemen, gentry, petits bourgeois and state peasants.

Silviu Andrieș-Tabac, state heraldist of the Republic of Moldova, exposes two new particular insignias registered in the General Armorial of the Republic of Moldova – emblem and assumption flag of Juravski family from Chișinău, elaborated by the initiative of the family. International master

Octavian Țicu, dr. in history, points out the sport's sphere, which through the excellence is the fief of meritocracy, and due to this fact the sport performances are much higher than those registered by the society in general.

Ion Valer Xenofontov, dr. in history, includes in the complex space of Olympic biography the native village Chircăiești, which have left the footprints on the personal profile of the most well-known villager.

The local people from Chircăiești *Galina Ceban, Tatiana Ceban, Tamara Untu, Elena Carauș, Anatolie Grajdî* express their unlimited esteem and special respect towards their legendary countryman Nicolae Juravski – a visit card of the locality.

Lidia Prisac, dr. in history, through intermediation of the oral history, describes one more biography of Nicolae Juravski, elucidating the role of women in reaching the great and numerous successes of his Excellence.

Priest *Octavian Moșin*, dr. in theology, considers that the safety, success, life stability of the protagonist are due to the faith in God, who has blessed him and helped enormously in overcoming all the difficulties on the way towards the glory and celebrity.

Christian Thau, a sports journalist, writer, TV producer from the United Kingdom and *Ion Popescu-Negruța*, translator, adviser and sports consultant in the sport domain of Romania, native Moldovan, have described in detail the enigma of phenomenal successes of the world-class canoeist Nicolae Juravski. The authors have succeeded to penetrate into the depths of training processes, of relations with the partners of protagonist in double and four-seats canoe, in collaboration with trainers and high-rank authorities and, of course, in the mysteries of the backstage games, defining the elements in the most important moments of sport career of the great champion. They have contextualized the sport, family and out-of-sport life during the epochal transformations at the end of XXth century.

Colossus from Chircăiești, makes a conclusion the university professor *Boris Boguș*, dr. in sports psychology, emeritus trainer of the Republic of Moldova, since his teenager times have brilliantly inherited the suspicious aspect of high performance sport: "Following the hard moments... it becomes

even harder!”. That is why he has planned and reached the great world and Olympic victories not only with talent and good will, but with the super-human efforts, beyond the limits of physical and mental capacities, all kinds of sacrifices and sufferings.

A team of researchers from the Institute of Physiology and Sano-creatology of the Academy of Sciences of Moldova, guided by acad. *Teodor Furdui*, have analysed the activity of the double Olympic champion Nicolae Juravschi through the prism of sanocreatology. The authors show that the genetico-physiological capacities make it possible to create the managed human organism, in which case the body is integral from the structural point of view and operates within the pre-determined phylogenetic limits. The sports practice demonstrates that the targeted results can be reached only if the training is based on the scientific principles and has as a goal the proportional development of all the organs and systems. These requirements lay on the base of systematic training of sportsmen.

Aleksandr Kirpichenko, emeritus trainer of USSR, Bulgaria and the Republic of Moldova, makes a remark that when he got acquainted with the sportsman Nicolae Juravschi, he had demonstrated more and more capacities through the results he achieved. He was resistant towards the physical efforts, was able to support an enormous volume of work in canoe, had inquisitive, sharp mind, was interested in all the small details of the work in this field. He had fulfilled consciously all the tasks and asked for advice, discussing every detail which was unclear to him. He was very diligent and eager to learn in order to reach the good results. The tendency to win has helped him to overcome all the difficulties.

The double Olympic champion *Victor Reneiski*, partner on the double canoe and four-seats canoe with whom he conquered the most part of numerous resounding trophies, in one of interviews reveals the key of successes, which resides in the coherency of technical enforcement correlated with tactic program within a distance, as well as a functional state of each of the team members.

Olympic champion *Ivans Klementjevs* emphasizes the personal qualities, physical and psycho-behavioral ones, of this book protagonist. N. Juravschi have also proved the good theoretical knowledge, which helped him to estimate correctly the situations arisen in his performance sports activity.

Olympic champion in academic canoeing *Larisa Popova* mentions the special qualities, developed along the performance sport career, which

helped N. Juravschi to become an efficient manager in the field of sports administration. She is impressed by his simplicity and modesty. He never hurries up and makes conclusion always analyzing the situation, taking the correct decision without hesitation. He always consults with his colleagues, measuring all the arguments *pro* and *contra*.

Maria Chițul and *Ion Valer Xenofontov* pay homage to the trainer-professor Pavel Cadnicov, the first mentor in the sport career full of glory of the most titled discipol, N. Juravschi. Based on the notes written by P. Cadnicov, we receive additional information on its training activity with the students of the Republican Boarding School of Sport Profile, including knowledge related to the qualities that made his student-canoeist N. Juravschi outstanding (discipline, responsibility, conscientious attitude, devotion, etc.).

Vladislav Rojnov, multiple winner of USSR championships on simple, double and four-seats canoe, international class master in sport, elucidates the new details of sports life and everyday life of the protagonist. Having won the Olympic medals, N. Juravschi remained the same modest person, opened, sociable and friendly.

Iacob Buhnă, president of Kayak-canoe Federation of the Republic of Moldova, multiple winner of USSR championships for juniors and youth on canoe, underlines the huge efforts made by the protagonist of this book to obtain performances of world and Olympic resonance.

Dmitri Matveev, URSS champion (1966), world champion (1966), emeritus master of sport of USSR at kayak, as a principal trainer of Odessa Military Distruct during the time of N. Juravschi's military service, highlights the following psychologic qualities of our compatriot: strong character, ambition, well determined scope, perseverance, sacrifice, bright wish of life.

Journalist, poet and writer *Lora Rucan*, rightly considers Nicolae Juravschi "a champion of all champions", his name being identical to the name of Victoria Godness. According to the author, his biography as a sportsman of great performance is enlightened, as of noone from our land, with records related to chapters "tenacity", "courage", "character".

Writer, publisist and essayist *Efim Josanu*, the first president of the National Olympic Committee of the Republic of Moldova, has called the tandem N. Juravschi and V. Reneiski a "platinum duet". This duet has reached the highs in the period of historical corossroads. It is true that they worked as convicts, and in common with teammember V. Reneiski from Belarus and trainer Aleksandr Kirpichenko have formed a really invincible team in the history of world canoe.

Through the prism of enciclopaedic studies, the researchers *Constantin Manolache* and *Ion Valer Xenofontov* highlight the exceptional achievements of world-class canoist Nicolae Juravschi. The information review related to biography of the most performant local sportsman is studied, disseminated and presented to the broad public.

Journalist *Christian Frisk* remarks the tenacity value and difficult way in the life of a sportsman from a province of Soviet Union, a dimension marked with the fierce fight for the place in the Soviet selection for the top-ranked competitions, such as Olympic Games, World Championships, etc.

The well-known and announced journalist of the National Radio *Nicolae Buzdugan* underlines that the domain of sport never was, is and will never be the smooth road, on which one could reach the notorious achievements. On the opposite, sport is a winding road, with declines but with many climbs, which may be passed only by those having the special moral qualities, good prepared physically and with a great will to fight up to the end with themselves, just like our contemporary N. Juravschi.

Ex-minister of Education of the Republic of Moldova *Leonid Bujor* touches upon the phenomenon of Nicolae Juravschi with great responsibility, because the way towards the Olymp was not easy at all. It was needed permanently to demonstrate that you are the very best, the most capable and the most trained to conquer the victories of world resonance.

Pavel Cebanu, president of Moldovan Federation of Football, brings the peerless Nicolae Juravschi as a clear example for the generation of future footballers, where through the work and attitude one can go up in the valoric hierarchy of worldwide sport.

International master of sport *Vadim Salcuțan*, head of the Department kayak-canoe of RBLSP, comes with the proposal to the Government of the Republic of Moldova that the Republican Boarding Lyceum with Sport Profile would bear the name of its graduate student *Nicolae Juravschi*, the most titled sportsman of all times in the Republic of Moldova.

Ion Țurcanu, president of the Territorial Olympic Agency in Anenii Noi, represents the name of a great champion Nicolae Juravschi as a symbol of nation and country of Stefan the Great and Saint.

Maria Chițul, history professor at LIRPS, presents the didactic project “Nicolae Juravschi – ambassador of Moldovan sport” at the coordinating teaching hour, revealing the competences: demonstration of civil responsibility in promoting the national values; motivation of the necessity to use the talents, etc.

Assist. Prof. *Panfil Sava* presents a range of perceptions extracted from the essays of 24 lycean students of the Republican Boarding Lyceum with Sport Profile, which reflect their opinions about Nicolae Juravschi.

Ion Valer Xenofontov has made a selection of tens of curiosities in the biography of an invincible champion Nicolae Juravschi, named the “Lion of canoe”, which track records consieve the numerous obstacles which he overcame during his sport life, which are mainly the mysteries for the broad public.

The researcher *Boris Boguş* considers that the culture and art has a major effect on the development of a body and spirit of high performance sportsmen. If in the very beginning Nicolae Juravschi was a fidel consumer of fine arts, later, through his resounding achievements, he has become the veritable generator of spiritual values for the fine arts, poetry, etc.

Master of arts *Marina Grosu* is author of picture “Mother’s blessing”, elaborated on occasion of the 50th anniversary of this book protagonist. The central element of this work is MOTHER, which blesses him, supporting on the shoulder of her blessed son. The mother was, is and will remain the person which summarizes the initial moment of life, destiny of legendary son and the start of all the further achievements of famous champion. This work with deep symbolic valences belongs to the private museum of Juravschi family.

The poet *Tudor Palladi*, like the poets from Ancient Greece, has devoted a hymn-poem “My canoe!” to the invincible champion. The pentaptic (five components of the poem) summarizes the mediative-versificate biography of a double Olympic champion Nicolae Juravschi within the methaphoric, interesting key.

Ion Valer Xenofontov has marked also the influence of notorious performances of a duet Nicolae Juravschi – Victor Reneiski in the sculpture composition made in bronze by the well-known sculptor Veaceslav Jiglichi, author of the concept being Vladislav Rojnov.

The architects *Vladimir Dubelari*, *Petru Teajco* and researcher *Ion Valer Xenofontov* have studied the historic-architectural aspects of the Olympic House on the intrsection of streets A. Pushkin and A. Sciusev (legal address – A. Pushkin Str., nr. 11), a historical and art monument of national category, included in the Register of monuments of the Republic of Moldova.

Ion Valer Xenofontov descrbes *de visu* the private museum of Juravschi family. The idea and concept of this museum belongs to Lucia Juravschi, Dr. in economy, wife of a double Olympic champion Nicolae Juravschi. Knowing the value and great efforts applied by her husband –

Nicolae Juravschi – during the difficult Olympic pathway, she wished to fix the memorial treasures, the attributes and exponents obtained by the invincible champion, for the family and friends, as well as for the broad public.

The book's structure involves also two interviews with Nicolae Juravschi, which documentarily develop and complete the multi-dimensional personalitay, anchored to the performance public, managerial and private activity. The outspoken testimonies include the unknown facets of his existential way, which have substantially contributed to the revealing of Juravschi's universe.

In the chapter "Nicolae Juravschi as himself" (actually, the autobiography), the protagonist summarizes his sports activity, an importance of the talent and ambitions in sport, defining the role of education in reaching the great achievements, expresses his gratitude to the trainers and entrepreneurs which guided him with great perspicacity towards the conquest of the most notable runways. In the chapter "Tablets, testimonees, perceptions" mother, called by the protagonist *mămica*, occupies a special place because she had to substitute, with great skills, the role of father. The sisters Elena and Galina have also contributed to the education and development of the future family head, the only man in this family. His passions – fotbal, fishing, hunting and work in the orchard – are permanent energizers, which reflect the color and perfect ambience of his soil and spirit.

A distinguished trainer *Aleksandr Kirpicenko*, also called the destiny creator, was the first to discern the exceptional qualities of tandem Nicolae Juravschi and Victor Reneiski. The mentor A. Kirpicenko affirms that Nicolae was a rocket engine which emitted an enormous driving force, whereas Victor was like a vapour locomotive, which entered in force harder, but at the moment of attaining the maximal rotational speed, he became the irresistible force. It was the best duet in the worldwide sport history: Nicolae – the best launching rower (pushing), whereas Victor – the best traction rower. The trainer also admires their skills, work capacity, extraordinary exigence and strong will to always be and remain the first.

A colleague and true friend *Victor Reneiski* from Belarus, the double Olympic champion, with which the most notorious Olympic and worldwide victories were reached, affirms: "Nicolae Juravschi was a person who has most of all influenced my life and career. Without his convincing force, his calm and gentle personality, his unexampled will to win, I cannot say what would there be with me. If my friend and soul brother Nicolae does not support me in need, does not encourage me, gives an advice and even

shuts on me when I was not doing the right things, I do not know what would happen to me today. All that I reached, and what I am proud with being a sportsman, a parent and head of a family, I owe to Nicolae, which has changed many things in my sports life. Unlike me, Nicolae has an explosive character. He has taught me to feel the passion of fight, he shared with me his little sport secrets – he all the time had new ideas. With broad experience, he often went up with proposals and novel ideas to create the fight strategy, for example – unexpected acceleration on the mid-distance...”.

Multiple world champion, Ukrainian *Iuri Gurin*, in common with which six world titles were awarded, highly appreciates the role of Nicolae Juravschi, which rowed on a second seat on a four-seats canoe: “He was a kind of a driving wheel, determining the force of rowing. Nicolae had a capacity to work enormously, so that sometimes during the race, if he felt that someone of us has become weaker, he was capable within 5-10 seconds to compensate the decrease in rhythm through the supplementary effort. I had never heard him accusing someone for the loss of rhythm or for the fact that the supplementary efforts should be made. He was silent, grinding the teeth and doubling the efforts to help his teammate in trouble. There is a proverb: *In hard situation the strong people start acting*. Such is Nicolae. The harder it was, the more powerful he became”.

Another Ukrainian, invincible *Valeri Veshko*, multiple world champion, reminds an affirmation which has withstood time: “Although more than 25 years passed, we are happy to have every possibility to see each other. In some period of our life, we, four persons, have spent more time together than with our families. The common life has brought together our souls, giving us, sportsmen, an unflinching confidence in each other. In our relations, we were more than friends, especially given that in sport the relations are developing in the extreme situations. We were ready to sacrifice with anything – exactly like four musketeers: *All for one and one for all*. This was actually the key of our success. And the return of Nicolae and Victor in Atlanta was, at the same time, a victory for all of us, a revenge of a generation without illusions”.

The Olympic champion *Ivans Klementjevs*, MP of Latvia, deeply testifies the strong friendship of the famous tandem, saying: “The main quality of duet Reneiski and Juravschi was their phenomenally strong nervous system, based on a remarkable psychological equilibrium and an unusual resistance capacity during the effort. Also, these two complement each other, Nicolae offering certain qualities which were lacking at Victor,

and finally he accepted them for the sake of their duet, as a God's gift. It was clear from what I saw at the first race (500 m, in Seoul) that duet Juravschi and Reneiski was belonging to the certain class, both of them being exceptionally coordinated and complementary. In the high-performance canoeing, the capacity „to feel” the partner, let's say, is essential. This means to understand and anticipate the actions without words. Victor Reneiski and Nicolae Juravschi had performed excellent in Seoul. On the double canoe test, on 500 m race, they suffered a single defeat in series. In semi-final and final they convincingly won. Polish sportsmen Marek Dopierala and Marek Lbik has ceded them in semifinal 4 s, and in final – 2 s. On the distance of 1 000 m our sportsmen have went on start for three times and have won three times. Their advantage towards the German duet Olaf Heukrodt and Ingo Spelly made 3 s in final. Such advantage on the Olympic Games can be regarded as a knockout victory in box”.

Gheorghe Andriev, Olympic medal winner from Romania with whom Nicolae Juravschi has won two IVth places at the Olympic Games in Barcelona, reveals some affirmations: “And today, when I watch on “Youtube” the 500 meter race in Barcelona, my heart is breaking for Nicolae, as I know how eager he was to win this Olympic medal and what superhuman effort he made to maintain the boat during the race. Because of the muscular jam in Barcelona, I was using just 70% of my physical capacity. And even so, we still had good enough results – two fourth places in the Olympic finals cannot be neglected. And all this is due to the fighting spirit of Nicolae Juravschi and its enormous capacities of resistance and over-effort. We have collaborated very well in the boat and I think that if we had remained together, we would dominate over the canoe world at least during the Olympic cycle”.

Valeriu Filipov, doctor in pedagogic sciences, affirms that Nicolae Juravschi is a prominent promoter of the Olympic sports in our country. The greatest Moldovan sportsman of all times, he is a CHAMPION which astonished the whole world. Currently, he contributes to the development of human personality through the phenomenon of sport, promotes and transmits to the growing generation the Olympic Values in the form of various Olympic Lectures, motivating them to discuss the subjects related to the importance of sports practices.

Nicolae Gilcă, a member of the National Olympic and Sport Committee of the Republic of Moldova, brings on the carpet the significance of the personality of Nicolae Juravschi, born under the Olympic Zodiac. Even although the Republic of Moldova is affected by the deep crisis and is

considered as a poor country, we, the natives of this land, have something to be proud of. The main wealth of a nation are valorous people, and Nicolae Juravschi is a flagship of its elite which will remain as a Person lacking the pride of glory, undoubtedly, a real ambassador of the sports movement, a man with the Olympic spirit which combines the Excellence, Friendship and Respect.

Victoria Lazariuc, a teacher, history professor of RBLSP, admires an intensive sports and managerial activity of Nicolae Juravschi, which has been incorporated in the gold pages of the history of this nation, which nowadays needs, as never before, the heroes in the real sense of this word. The RBLSP students are more than happy to have such a hero, because many years ago the performance sport way of Mr. Juravschi has started at this school, so he has become a live example for them, deserving to be followed.

Bibliographer *Silvia Golban* has elaborated the selective bibliography on a comprehensive activity of an invincible champion Nicolae Juravschi.

The text is accompanied with more than 100 images, which illustrate the destiny of a great champion.

The six annexes involve the precious information on the special training program of N. Juravschi, international maestro in sport; a minutes of the 500 m – final double canoe race at the Olympic Games at Seoul, South Coreea, 1988; symbols and distinctions of the National Olympic and Sport Committee of the Republic of Moldova (NOSC); materials published by NOSC; Honorary Diploma of the Ministry of Culture of the Republic of Moldova; worldwide hierarchy of top ten best results of all times at the 500 m double canoe race, 500 m and 1 000 m four seats canoe race.

Translated by Dr. hab. Olga COVALIOVA

RÉSUMÉ

L'oeuvre „Nicolae Juravschi, double champion ou champion invincible” faisant partie de la collection „Les légendes du sport Moldave” est dédiée au grand sportif Nicolae Juravschi, double champion olympique, maître es sport, lauréat du Prix National dans le domaine du sport, chevalier d'Ordre de la République. Ce travail inclut la biographie et la bibliographie se référant au protagoniste.

Le livre présente les opinions des personnalités dans les domaines du sport, de la culture, de la science, de l'éducation, etc se référant à Nicolae Juravschi, ainsi que les perceptions du protagoniste sur le sport, l'univers, le pays, etc.

L'édition s'adresse aux sportifs, aux étudiants, aux mastérands, aux doctorands, aux chercheurs scientifiques, ainsi qu'à un cercle plus large de lecteurs.

L'académicien *Gheorghe Duca* met en évidence l'implémentation des sciences naturelles et exactes, médicales, sociales et humaines pour obtenir de hautes performances aux compétitions internationales d'envergure, comme les championnats du monde et les Jeux Olympiques.

Thomas Bach, le président du Comité International Olympique, affirme que „le présent volume, faisant partie de la prestigieuse collection „Les Légendes du sport Moldave”, fait honneur à juste titre aux grandes réalisations sportives et civiques de Nicolae Juravschi au niveau du milieu académique et universitaire. Comme vous le découvrirez dans les pages de cet ouvrage, le double champion olympique Nicolae Juravschi a combiné sa passion pour le sport avec le service du pays, prouvant que le sport est un élément vital et important pour la société. Donc, il s'est fait remarqué, au propre comme au figuré, en tant qu'une légende vivante du sport, une image charismatique de vrais champions.”

M. Mircea Snegur, président de la République de Moldavie (1990–1996), mentionne: „Dans la galerie des sportifs de performance, Nicolae Juravschi a attiré mon attention, un jeun provenant d'une famille modeste du village Chircăiești, au rivage de la petite rivière Botna. Il représente le symbole d'enfant de campagne, qui par travail, abnégation et un style spartan de vie a réussi à surmonter tous les obstacles de la vie et a atteint les plus hauts sommets olympiques. Il a le meilleur palmarès sportif parmi tous les athlètes de la République de Moldavie. Ses performances uniques sont un exemple éloquent pour les générations des sportifs, qui ont un étalon digne à suivre dans leur itinéraire.”

Le chercheur *Alexandru Furtuna* a étudié les origines de la famille Juravski au cours de sept générations, sur la base des documents d'archives et d'histoire orale, en identifiant l'origine polonaise, de la catégorie des nobles, *szlachta* (en polonais), représentant des petits-bourgeois et des paysans d'état.

Silviu Andrieș-Tabac, héraldiste d'état de la République de Moldavie, expose deux signes particuliers inscrits dans l'Armorial Général de la République de Moldavie, – le blason et le drapeau d'assomption de la famille Juravski de Chișinău, réalisés à l'initiative de la famille.

Le maître international en sport *Octavian Țicu*, docteur en histoire, accentue l'envergure du sport, qui est par excellence un fief de la méritocratie et, en conséquence, les performances sportives sont supérieures à celles enregistrées par la société en ensemble.

Ion Valer Xenofotov, docteur en histoire, inclut dans la spatialité complexe de la biographie olympique le village natal Chircăiești, qui a laissé son empreinte sur le profil de la personnalité du plus connu villageois.

Les habitants du village Chircăiești *Galina Ceban*, *Tatiana Ceban*, *Tamara Untu*, *Elena Carauș*, *Anatolie Grajdî* expriment leur immense considération et le grand respect pour le légendaire villageois Nicolae Juravski – la carte de visite de leur localité.

Lidia Prisac, docteur en histoire, par l'entremise de l'histoire orale, décrit une autre biographie de Nicolae Juravski, mettant en évidence l'impact des femmes dans la réussite de grands et multiples succès.

Le prêtre *Octavian Moșin*, docteur en théologie, considère que la persuasion, le succès, la stabilité de la vie du protagoniste tiennent de la foi en Dieu, qui l'a beaucoup aidé pour surmonter toutes les difficultés.

Christian Thau, journaliste sportif, écrivain, producteur de télévision de Grande Bretagne, et *Ion Popescu-Negruța*, interprète, conseiller et consultant dans le domaine du sport de la Roumanie, originaire de la République de Moldavie, ont décrit en détail l'énigme des succès phénoménaux du canoéiste de taille internationale Nicolae Juravski. Les auteurs ont réussi d'accéder dans la profondeur des procès d'entraînements, les relations avec les partenaires du protagoniste de canoë double et canoë à quatre, en collaboration avec les entraîneurs et les hauts fonctionnaires, ainsi que dans les arcanes des jeux de coulisses, des éléments définitoires dans les plus importants moments de la carrière sportive du grand champion. Ils ont combiné la vie sportive avec celle de famille et les activités quotidiennes dans le contexte des changements d'époque de la fin du XXe siècle.

Le colosse de Chircăiești, conclut le professeur universitaire *Boris Boguș*, docteur en psychologie du sport, entraîneur émérite de la République

de Moldavie, a acquis brillamment depuis l'adolescence le supplice du sport de performance: „Après une période difficile vient une autre encore plus difficile!” Ainsi, il a planifié et a obtenu des victoires importantes mondiales et olympiques, non seulement avec le talent et l'altruisme, mais également avec un immense effort, au limite de ses capacités physiques et psychiques, avec des sacrifices et souffrances.

Le groupe des chercheurs de l'Institut de Physiologie et Sanocréatologie de l'Académie de Science de Moldavie, guidé par l'académicien *Teodor Furdui*, analyse l'activité du double champion olympique Nicolae Juravschi dans la perspective de la sanocréatologie. Les auteurs prouvent que les possibilités génétiques et physiologiques permettent la création dirigée de l'organisme humain, lorsque le corp est intégré du point de vue structurel et fonctionne dans les limites phylogénétiques déterminées. La pratique sportive montre que les résultats attendus peuvent se réaliser seulement si l'entraînement est basé sur les principes scientifiques et ont pour but le développement proportionnel de tous les organes et les systèmes, des exigences qui sont à la base du processus systématique de la formation des sportifs.

Aleksandr Kirpichenko, entraîneur émérite de l'URSS, de la Bulgarie et de la République de Moldavie, mentionne que dès la première rencontre avec Nicolae Juravschi, celui se remarquait de plus en plus par ses résultats obtenus. Il était résistant à l'effort physique, pouvait supporter un énorme volume de travail en canoë, avait un esprit curieux, aiguë, s'intéressait de tous les détails du travail dans ce domaine. Il remplissait consciemment toutes les tâches et demandait des conseils, discutait chaque élément qui lui semblait imprécis. Il était très soigneux et désireux de s'instruire pour obtenir de bons résultats. La tendance de gagner l'aidait à surmonter toutes les difficultés.

Le double champion olympique *Victor Reneiski*, le partenaire de canoë double et canoë à quatre, avec lequel Nicolae a conquis les plus retentissants trophées, déchiffre dans un interview la clé du succès, qui réside dans la cohérence de l'exécution technique corrélative avec la programmation tactique durant la distance, aussi que l'état fonctionnel de chacun de coéquipiers.

Le champion olympique *Ivans Klementjevs* met en évidence les qualités de la personnalité, celles physiques et psychiques et de comportement du protagoniste de ce volume. N. Juravschi a fait preuve d'une bonne formation, qui l'a aidé à apprécier correctement les situations créées dans l'activité sportive de performance.

La championne olympique de canotage académique *Larisa Popova* mentionne les qualités spéciales, formées pendant la carrière sportive de performance, qui aident N. Juravschi d'être un manager efficace dans le domaine

d'administration du sport, elle est impressionnée par la simplicité et la modestie de celui-ci. Il ne se hâte jamais de tirer des conclusions, il analyse toujours la situation et prend, sans hésitation, des décisions correctes. Il se consulte avec les collègues, pesant tous les arguments.

Maria Chițul et *Ion Valer Xenofontov* rendent hommage au professeur-entraîneur Pavel Cadnicov, le premier mentor de la carrière sportive glorieuse du plus titré disciple, N. Juravschi. Les notices signées par P. Cadnicov ont servi d'informations supplémentaires pour présenter son activité d'entraîneur à l'École sportive, mais également les qualités remarquables (la discipline, la responsabilité, l'attitude consciente, l'altruisme etc.) de son élève-canoéiste N. Juravschi.

Vladislav Rojnov, multiple lauréat des championnats de l'URSS en canoë simple, double et quatre, maître en sport de niveau international, met en lumière de nouveaux détails de la vie sportive et quotidienne du protagoniste. Après avoir obtenu des médailles olympiques, N. Juravschi est resté la même personne, ouverte, sociable et amicale.

Iacob Buhnă, président de la Fédération de Kayak-Canoë de la République de Moldavie, multiple lauréat des championats de l'URSS des juniors et des jeunes au canoë, souligne les efforts immenses déposés par le protagoniste de ce livre pour obtenir ses performances de résonance mondiale et olympique.

Dmitri Matveev, champion de l'URSS (1966), champion du monde, maître émérite du sport de l'URSS en kayak, dans sa qualité d'entraîneur principal du District Militaire d'Odessa pendant le service militaire de N. Juravschi, souligne les suivantes qualités psychologiques: le caractère, l'ambition, le but bien défini, la persévérance, le sacrifice, le désir brûlant de vie.

La journaliste, la poète et l'écrivain *Lora Rucan*, à bon droit, considère N. Juravschi „le champion des tous les champions”, un nom qui s'identifie avec les lauriers de la Déesse Victoire. Sa biographie de sportif de performance est auréolée, selon l'auteur, comme personne d'autre de nos contrées, par des records au sujet de la „ténacité”, du „courage”, du „caractère”.

L'écrivain, le publiciste et l'essayiste *Efim Josanu*, le premier président du Comité National Olympique de la République de Moldavie, a surnommé le tandem N. Juravschi et V. Reneiski „le duo de platine”. Ce double a atteint les sommets de consécration dans une période de croisement historique. Sans doute, il a travaillé comme un forçat avec son coéquipier V. Reneiski de Biélorussie et ils ont formé avec leur entraîneur Aleksandr Kirpichenko une équipe vraiment invincible dans l'histoire de canoë mondiale.

Sous l'angle des recherches encyclopédiques, les chercheurs scientifiques *Constantin Manolache* și *Ion Valer Xenofontov* mettent en évidence les performances exceptionnelles du canoëiste de taille mondiale Nicolae Juravschi. Des informations de synthèse concernant la biographie du plus fameux sportif autochtone sont étudiées, diffusées et présentées au grand public.

Le journaliste *Christian Frisk* met en valeur la ténacité et le parcours difficile de la vie d'un sportif d'une province de l'Union Soviétique, la dimension marquée par une lutte acerbée pour une place dans l'équipe soviétique pour les compétitions d'envergure, comme les Jeux Olympiques, les Championnats du Monde, etc.

Le plus connu journaliste et présentateur de Radio Nationale, *Nicolae Buzdugan* souligne que le domaine du sport n'a pas été, n'est pas et ne sera pas une voie lisse, sur laquelle on peut atteindre une performance notoire. Par contre, le sport est un chemin avec des descentes, des courbures, mais aussi avec beaucoup de montées, qui peut être parcouru seulement par des jeunes talentueux, dotés de qualités morales exceptionnelles, bien préparés physiquement et avec une grande volonté de lutter avec soi-même jusqu'à la fin, comme est notre contemporain N. Juravschi.

L'ex-ministre de l'éducation de la République de Moldavie *Leonid Bujor* traite le phénomène Nicolae Juravschi avec plus de responsabilité, car la voie vers l'Olympe n'a pas été l'une facile. Il a dû toujours prouver qu'il est le meilleur, le plus capable et le mieux organisé pour obtenir des victoires de résonance mondiale.

Pavel Cebanu, le président de la Fédération Moldave de Football, donne en exemple l'inégalable Nicolae Juravschi pour la génération des jeunes footballeurs, parce qu'avec le travail et l'attitude on peut atteindre les sommets de l'hierarchie des valeurs du sport mondial.

Le maître en sport international *Vadim Salcuțan*, le chef de la Chaire de kayak-canoë du LIRPS, vient avec la proposition auprès du Gouvernement de la République de Moldavie pour que le Lycée-Internat Republicain avec Profil Sportif porte le nom de son élève Nicolae Juravschi, le meilleur sportif de tous les temps de la République de Moldavie.

Ion Țurcanu, le directeur de l'Agence Territoriale Olympique de Anenii Noi, évoque le nom du grand champion Nicolae Juravschi en tant que symbole de la nation et du pays d'Étienne le Grand et le Saint.

Maria Chițul, enseignante d'histoire à LIRPS, présente le projet didactique „Nicolae Juravschi – l'ambassadeur du sport Moldave” pendant

une heure de tutorat, insistant sur les compétences comme: la démonstration de la responsabilité civique dans la promotion des valeurs nationales; la motivation de la nécessité de valorifier les talents etc.

Le maître de conférence *Panfil Sava* nous présente une gamme de perceptions extraits des essais de 24 lycéens du Lycée-Internat Républicain avec Profil Sportif, qui reflètent leurs opinions sur Nicolae Juravschi.

Ion Valer Xenofontov a réalisé une sélection de dix curiosités de la biographie du champion invincible Nicolae Juravschi, surnommé le *Lion de canoë*, le palmarès duquel cache de nombreux obstacles que le grand sportif a pu surmonter pendant la vie et que le grand public ne connaît pas.

Le chercheur *Boris Boguş*, considère que la culture et l'art ont une influence majeure pour le développement du corps et de l'esprit des sportifs de performance. Si, aux débuts, Nicolae Juravschi a été un consommateur fidèle des beaux-arts, dans le temps, ses réalisations retentissantes, deviennent un véritable générateur des valeurs spirituelles pour l'art plastique, la poésie, etc.

Le maître en arts *Marina Grosu* est l'auteur de la peinture „La Bénédiction de la mère”, élaborée avec l'occasion du jubilé de 50 ans du protagoniste de ce volume. L'élément centrale de ce travail constitue la MÈRE, qui le bénit et se penche sur l'épaule de son fils béni. La mère a été, est et sera l'être qui synthétise le moment de début de la vie, le destin de son fils légendaire et le commencement pour toutes les réalisations ultérieures du célèbre champion. L'oeuvre comporte de profondes valeurs symboliques et se trouve dans le musée privé de la famille Juravschi.

Le poète *Tudor Palladi*, tout comme les poètes de l'Ancienne Hellade, consacre la poésie-hymne „Mon canoë!” à l'invincible champion. Les cinq composantes du poème présentent la biographie en vers du double champion olympique Nicolae Juravschi.

Ion Valer Xenofontov a souligné l'influence des performances notoires du double Nicolae Juravschi – Victor Reneiski dans la composition sculpturale homonyme réalisée en bronze par le célèbre sculpteur Veaceslav Jiglichi, l'auteur du concept: Vladislav Rojnov.

Les architectes *Vladimir Dubelari*, *Petru Teajco* et le chercheur *Ion Valer Xenofontov* ont étudié le parcours historique-architectural de la Maison Olympique située à l'intersection des Chisinau rues A. Puşkin et A. Sciusev (l'adresse juridique – rue A. Puşkin, 11), qui représente un monument d'histoire, d'architecture et d'art de catégorie nationale, inclu dans le Registre des monuments de la République de Moldavie.

Ion Valer Xenofontov décrit *de visu* le musée privé de la famille Juravschi. L'idée et le concept de la formation de ce musée appartiennent à

Lucia Juravschi, docteur en économie, l'épouse du double champion Nicolae Juravschi. En connaissant la valeur et le travail déposés par son époux – Nicolae Juravschi – pendant la longue et difficile route olympique, elle a désiré de fixer le trésor de mémoire pour la famille, les proches, mais aussi pour le grand public, les attributs et les pièces du musée relatant les victoires obtenues par l'invincible champion.

La structure du livre inclut aussi deux interviews réalisées avec Nicolae Juravschi, qui développent et complètent du point de vue documentaire la personnalité multidimensionnelle et bien ancré à l'activité de performance, publique, managériale et privée. Les témoignages incluent les facettes inconnues de son chemin existentiel, qui ont contribué de façon substantielle à la connaissance de l'univers Juravschi.

Dans le chapitre „Nicolae Juravschi par lui-même” (en fait, une autobiographie), le protagoniste cristallise sa propre activité, la signification du talent et de l'ambition dans le sport, le rôle distinctif de l'éducation pour réaliser de grandes performances, il rend hommage aux entraîneurs et mentors qui l'ont guidé avec beaucoup de perspicacité pour la conquête de plus notables résultats. Dans le chapitre „Tablettes, témoignages, perceptions”, la mère, surnommée par le protagoniste *petite maman*, a occupé une place particulière, car elle a pu substituer avec sagesse le rôle du père. Ses sœurs Elena et Galina ont aussi contribué à la constitution et la formation du pilier de leur famille, Nicolae étant le seul homme dans la famille. Ses passions le football, la pêche, la chasse et le jardinage constituent l'énergisant permanent, qui imprime de la couleur et une ambiance parfaite pour l'âme et l'esprit.

L'entraîneur éminent *Aleksandr Kirpichenko*, surnommé aussi le créateur des destins, a été le premier qui a remarqué les qualités exceptionnelles du tandem Nicolae Juravschi et Victor Reneiski. Le maître A. Kirpichenko affirme que Nicolae est comme un moteur de raquette qui dégage une force de propulsion énorme et Victor était comme une locomotive à vapeur, qui entrait en vitesse plus difficilement, mais dès qu'il atteignait la grande vitesse, il devenait une force irrésistible. Ils ont été le meilleur double dans l'histoire mondiale de ce sport: Nicolae – le meilleur rameur de lancement et Victor – le meilleur rameur de traction. L'entraîneur admire encore leurs dons, le pouvoir de travail, leur extraordinaire exigence et leur obsession d'être et de rester toujours les premiers.

Le collègue et le vrai ami *Victor Reneiski* de Biélorussie, double champion olympique, celui avec lequel Nicolae a obtenu les plus notoires victoires olympiques et mondiales, affirme: „Nicolae Juravschi a été la

personne qui m'a marqué le plus dans la vie et la carrière. Sans son pouvoir de persuasion, sa personnalité calme et affable, la volonté incomparable de gagner, je ne saurais pas dire ce que je pouvais devenir. Si mon ami et frère d'âme Nicolae n'était pas avec moi pour me soutenir, m'encourager, pour me conseiller et même me calmer parfois, je ne sais pas où je me trouverais aujourd'hui. Tout ce que j'ai réalisé et de quoi je suis fier comme personnalité et sportif, comme parent et tête de famille, je dois à Nicolae qui a changé beaucoup dans mon destin sportif. Contrairement à moi, Nicolae a un caractère explosif. J'admirais sa passion de lutter, il partageait avec moi ses petits secrets sportifs – il avait toujours de nouvelles idées. Avec une vaste expérience, il venait souvent avec des propositions et des alternatives inédites pour construire la stratégie de lutte, par exemple – l'accélération inattendue à la moitié de distance...”.

Le multiple champion mondial, l'ukrainien *Iuri Gurin*, avec lequel Nicolae a obtenu six titres mondiaux, apprécie le rôle de Nicolae Juravski, qui était le deuxième dans le canoë à quatre: „Il était comme une roue de distribution, en déterminant la force d'aviron. Nicolae avait une capacité d'exécution énorme, ainsi que parfois pendant la course, quand'il sentait qu'un d'entre nous ralentissait, il était capable pour une période d'environ 5-10 secondes de compenser la baisse du rythme de son partenaire par un effort supplémentaire. Je ne l'ai jamais entendu faire des reproches après la course pour la perte de rythme ou pour le fait qu'il devait faire des efforts supplémentaires. Il se taisait, grinçait des dents et doublait son effort pour aider son coéquipier à bout de forces. Il y a un proverbe qui dit: *Quand la situation est dure, les dures entrent en action*. Tel était Nicolae. Il devenait plus fort quand il était difficile.”

L'autre ukrainien, l'invincible *Valeri Veshko*, le multiple champion mondial, reconfirme une vérité qui a résisté en temps: „Quoique plus de 25 ans sont passés de ces événements, nous profitons de chaque possibilité de nous revoir. Pendant une période de notre vie, nous avons passé plus de temps ensemble qu'avec nos familles. Le sport et la vie ensemble nous a soudé spirituellement et nous avons gagné une confiance inébranlable l'un en l'autre. Dans notre relation, nous avons été plus que des amis, surtout si on considère qu'en sport les relations se développent dans des situations extrêmes. Nous étions prêts de faire tout sacrifice – exactement comme les quatre mousquetaires: Un pour tous, tous pour un. C'était la clé de notre succès. Le retour de Nicolae et Victor à Atlante a été, en même temps, une victoire pour nous tous, la vengeance d'une génération désillusionnée.”

Le champion olympique *Ivans Klementjevs*, député dans le Parlement (Saeima) de Lettonie, met en évidence l'amitié inébranlable du célèbre tandem, en affirmant: „La qualité principale du double Reneiski – Juravschi a été leur système nerveux phénoménalement fort, basé sur un équilibre psychologique remarquable et une capacité de résistance à l'effort hors de commun. En plus, ces deux étaient complémentaires, Nicolae offrait certaines qualités qui manquaient à Victor et celui-ci les acceptait pour leur bien commun, comme un don de Dieu. Après la première course (500 m, à Séoul), il était clair que le double Juravschi – Reneiski faisait part d'une classe distincte, les deux partenaires étant exceptionnellement coordonnés et complémentaires. Dans le canoë de grande performance la capacité de sentir le partenaire est essentielle, en quelque sorte. Sentir le partenaire signifie le comprendre et anticiper ses actions sans prononcer des mots. Victor Reneiski et Nicolae Juravschi ont évolué brillamment à Séoul. Ils ont souffert une seule défaite en séries, la preuve de double canoë sur 500 m. En demi-finale et finale, ils ont gagné détachés. Les Polonais Marek Dopierala et Marek Lbik ont cédé 4 secondes en demi-finale et 2 secondes – en finale. Sur la distance de 1 000 m, nos sportifs se sont présentés trois fois à la ligne de départ et ils ont gagné trois fois également. Leur avantage devant le double Allemand Olaf Heukrodt et Ingo Spelly a constitué trois secondes en finale. Un tel avantage aux Jeux Olympiques peut être équivaler avec une victoire par knockout en boxe.

Gheorghe Andriev, médaillé olympique de Roumanie, avec lequel Nicolae Juravschi a obtenu deux IV ième places de aux Jeux Olympiques de Barcelone, avoue quelques vérités: „Aujourd'hui, quand je revois sur Youtube la course de 500 m de Barcelone, j'ai mon coeur brisé pour Nicolae, sachant combien il avait rêvé à cette médaille olympique et quel effort surhumain il a effectué pour maintenir le canoë dans la course pour les médailles. À cause d'un blocage musculaire, à Barcelone, j'ai ramé environ 70% de ma capacité physique. Tout de même, nous avons obtenu de bons résultats – deux places quatre dans les finales olympiques ne sont pas à négliger. Ces résultats sont dûs à l'esprit de combat de Nicolae Juravschi et son énorme capacité de résistance à l'effort. Nous avons beaucoup travaillé dans le canoë et je crois que si nous restions ensemble nous pouvions dominer le monde de canoë au moins un cycle olympique”.

Le docteur en sciences pédagogiques *Valeriu Filipov* réitère que Nicolae Juravschi est le promoteur éminent du sport olympique de notre pays. Le meilleur sportif Moldave de tous les temps, est le CHAMPION qui

a impressionné tout le monde, il contribue actuellement au développement de la personnalité humaine par le biais du phénomène sportif, à la promotion Valeurs Olympiques pour la jeune génération par les Leçons Olympiques pour motiver les jeunes à débattre des sujets sur l'importance de la pratique du sport.

Nicolae Gilcă, membre du Comité National Olympique et Sportif de la République de Moldavie, met en exergue la grandeur de la personnalité de Nicolae Juravschi, né sous le signe astrologique Olympique. Même si la République de Moldavie est déchirée par une crise profonde et est considérée un pays pauvre, les citoyens sont fiers de ce petit pays. Les gens de valeur constituent la plus précieuse richesse d'une nation et Nicolae Juravschi est le porte-drapeau de cette élite, qui reste un Homme privé de l'orgueil de la grandeur, qui est certainement un véritable ambassadeur du mouvement sportif, une personnalité avec esprit olympique symbolisant l'Excellence, l'Amitié et le Respect.

Victoria Lazariuc, enseignante, professeur d'histoire à LIRPS, admire l'activité sportive et managériale intense déployée par Nicolae Juravschi, qui s'inscrit dans les pages d'or de l'histoire de cette nation qui a besoin aujourd'hui plus que jamais des héros dans le vrai sens du mot. Les élèves du LIRPS sont contents de connaître un tel héros, parce que le chemin vers le sport de performance de Nicolae Juravschi a commencé dans cette école il y a plusieurs années et il représente pour eux un bon et digne exemple à suivre.

Le bibliographe *Silvia Golban* a élaboré une bibliographie sélective sur l'activité complexe du champion invincible Nicolae Juravschi. Le matériel textuel est accompagné par un set composé de plus de 100 images, qui présentent le destin du grand champion.

Les six annexes incluent de précieuses informations illustrant le programme de formation spéciale du maître international en sport N. Juravschi; le procès-verbal de la course finale de canoë double de 500 m aux Jeux Olympiques de Séoul 1988, en Corée de Sud; les symboles et les distinctions du Comité National Olympique et Sportif de la République de Moldavie; des publications éditoriales sous l'égide de CNOS; le Diplôme d'Honneur du Ministère de la Culture de la République de Moldavie; le classement mondial de 10 meilleurs résultats de tous les temps en canoë double sur 500 m et canoë à quatre sur 500 m et 1 000 m.

Traduit par Dr. Lucia JURAVSCHI, drd. Daniela HADÎRCĂ

РЕЗЮМЕ

Издание «Николае Журавский, двукратный олимпийский чемпион или непобедимый чемпион» из коллекции «Легенды молдавского спорта», посвящено выдающемуся спортсмену, двукратному олимпийскому чемпиону, заслуженному мастеру спорта, обладателю Национальной премии в области спорта, кавалеру Ордена Республики Николае Журавскому.

Книга включает в себя биографию выдающегося спортсмена и библиографию о нем.

В книге также представлены мнения деятелей спорта, культуры, науки, образования и др. о Николае Журавском, а также представления самого главного героя о спорте, мире, стране и т.д.

Издание адресовано спортсменам, студентам, магистрам, аспирантам, научным исследователям, а также широкому кругу читателей.

Академик *Георге Дука* описывает важность разработок в области естественных, точных, медицинских, социальных, гуманитарных наук для достижения выдающихся результатов на крупных международных соревнованиях, таких как чемпионаты мира и Олимпийские игры.

Томас Бах, президент Международного Олимпийского Комитета, отмечает, что издание книги, посвященной Николае Журавскому в престижной коллекции «Легенды молдавского спорта» – это признание заслуг выдающегося спортсмена и гражданина на образовательном и академическом уровне. Страницы этой книги убеждают нас, что двукратный олимпийский чемпион Николае Журавский сумел сочетать страсть к спорту со служением своей стране, личным примером доказывая, что спорт является важной частью общественной жизни. Поэтому он, в буквальном и в переносном смысле – живая легенда спорта, харизматичный и истинный чемпион.

Мирча Снегур, экс-президент Молдовы (1990-1996), заявил: «В галерее спортсменов мое внимание привлек Николае Журавский, молодой человек из скромной семьи из села Киркэешты, что на берегу речушки Ботна. Он – символ сельского мальчишки, который через труд, самоотверженность и спартанский образ жизни смог преодолеть все жизненные преграды и достичь вершин Олимпийского спорта. Он – обладатель самых впечатляющих достижений среди всех спортсменов Молдовы. Его уникальные достижения являются ярким примером для многих поколений спортсменов. Он – эталонный пример спортивных завоеваний».

На основе архивных материалов и устной истории исследователь *Александр Фуртунэ* изучил происхождение рода Журавских на примере семи поколений, выявив их польское происхождение из дворян, шляхтичей, мещан и казенных поселян.

Силвиу Андриеш-Табак, Государственный геральдист Молдовы, представляет два новых знака, внесенных в Общий гербовник Республики Молдова – эмблему и флаг семьи Журавских, разработанных по просьбе последней.

Мастер спорта международного класса *Октавиан Цыку*, доктор исторических наук, подчеркивает особую роль спорта как оплота меритократии, благодаря чему спортивные достижения оказываются порой более значительными, чем остальные достижения общества в целом.

Ион Валер Ксенофонтов, доктор исторических наук, описывает Киркэешты, родное село чемпиона, которое оказало огромное влияние на формирование личности самого известного его уроженца.

Жители Киркэешт, Галина Чебан, Татьяна Чебан, Тамара Унту, Елена Карауш и Анатолий Гражди в своих статьях подчеркивают искреннее уважение к их легендарному односельчанину – своего рода „визитной карточке” села.

Лидия Присак, доктор исторических наук, используя для исследования метод устной истории, описывает малоизвестную сторону биографии Николае Журавского, подчеркивая роль женщин в достижениях им выдающихся успехов.

Священнослужитель *Октавиан Мошин*, доктор теологических наук, высказывает мысль, что безопасность, успех, стабильность в жизни главного героя обусловлены его верой в Бога, которая помогает ему преодолевать все трудности.

Кристиан Тау, спортивный журналист, писатель, телепродюсер из Великобритании и *Ион Попеску-Негруцэ*, уроженец Молдовы, переводчик и консультант по вопросам спорта в Румынии, подробно описывают тайну феноменальных успехов гребца мирового класса Николае Журавского. Авторам удалось проникнуть в глубины тренировочного процесса, в отношения со спортивными партнерами, в сотрудничество с тренерами и должностными лицами и, конечно, в загадочные закулисные игры. Они анализируют спортивную жизнь в связке с семейной и жизнью вне спорта, в контексте эпохальных преобразований конца XX века.

Колосс из Киркэешт с подросткового возраста осознал главную истину профессионального спорта: „Сейчас тебе трудно, а потом

станет еще труднее!” – заключает профессор *Борис Богуш*, доктор спортивной психологии, заслуженный тренер Молдовы.

Николае Журавский добился больших побед на олимпийских играх и чемпионатах мира не только талантом и доброй волей, но и огромным трудом, на пределе физических и психических способностей.

Группа исследователей из Института физиологии и санокреатологии Академии наук Молдовы под руководством академика *Теодора Фурдуй* рассматривает достижения Н. Журавского сквозь призму санокреатологии. Авторы доказывают, что генетико-физиологические возможности позволяют совершенствовать возможности организма, если тело структурно целостно и работает в определенных филогенетических границах. Спортивная практика показывает, что ожидаемые результаты могут быть достигнуты только в том случае, если тренировки основываются на научных принципах и преследуют цели пропорционального развития всех органов и систем организма.

Александр Кирпиченко, заслуженный тренер СССР, Болгарии и Молдовы, отмечает, что в то время, когда он познакомился с Н. Журавским, тот все более и более выделялся своими спортивными результатами. Он был устойчив к физической нагрузке, мог выдерживать огромные нагрузки, обладал пытливым умом, интересовался всеми деталями спортивной деятельности. Он был очень трудолюбивым и хотел научиться всему, что принесло бы хорошие результаты. Склонность к победе помогла ему перенести все тяготы.

Двукратный олимпийский чемпион *Виктор Ренейский*, партнер по каноэ-двойке и каноэ-четверке, с которым Н. Журавский завоевал наибольшее число трофеев, в интервью объясняет ключ к успеху, который лежит в технической согласованности на протяжении дистанции, равно как и в функциональном состоянии каждого члена команды.

Олимпийский чемпион *Иванс Клементьевс* отмечает личностные, физические и психо-поведенческие качества Н. Журавского, а также его превосходную теоретическую подготовку, помогавшую оперативно и точно оценивать различные обстоятельства и ситуации, свойственные спорту высших достижений.

Олимпийская чемпионка по академической гребле *Лариса Попова* подчеркивает выдающиеся качества, помогающие Николае Журавскому быть эффективным спортивным менеджером и при этом оставаться простым и скромным человеком. Он никогда не торопится

делать выводы, всегда анализирует ситуацию и принимает решения без колебаний. Всегда советуется с коллегами, взвесив все плюсы и минусы.

Мария Кицул и Ион В. Ксенофонтов отдают должное первому наставнику Н. Журавского, Павлу Кадникову. Записки Кадникова обогащают материал книги дополнительными сведениями об отличительных качествах Николае Журавского, таких как дисциплина, ответственность, добросовестное отношение к делу, преданность и т.д.

Владислав Рожнов, многократный призер чемпионатов СССР по гребле на каноэ-одиночке, -двойке и -четверке, мастер спорта международного класса, представляет некоторые подробности спортивной и повседневной жизни главного героя. Он подчеркивает, что и после завоевания олимпийских медалей Н. Журавский остался человеком скромным, открытым, общительным и дружелюбным.

Якоб Бухнэ, президент Федерации гребли на байдарках и каноэ Молдовы, многократный призер чемпионатов СССР по гребле на каноэ среди юношей и молодежи, подчеркивает огромные усилия, приложенные главным героем книги для достижения мировых и олимпийских высот.

Дмитрий Матвеев, чемпион СССР (1966), чемпион мира (1966), заслуженный мастер спорта СССР по гребле на байдарке, бывший главным тренером Н. Журавского во время военной службы в Одесском военном округе, отмечает следующие основные его психологические качества: характер, амбиции, четко определенные цели, настойчивость, самопожертвование, кипучую жизненную энергию.

Журналист, поэт и писатель *Лора Рукан* справедливо считает Н. Журавского „чемпионом всех чемпионов”, заслуживающим лавров богини Виктории. По мнению автора, его биография особо отмечена такими качествами как „упорство”, „мужество”, „характер”.

Писатель, журналист и публицист *Ефим Жосану*, первый президент Национального Олимпийского Комитета Республики Молдова, назвал тандем Н. Журавского и В. Ренейского „платиновым дуэтом”, особо отметив, что они сумели достичь спортивных высот в непростые исторические времена. Н. Журавский трудился в поте лица и вместе с товарищем по команде из Беларуси В. Ренейским и тренером А. Кирпиченко они создали непобедимую команду в истории мирового гребного спорта.

В свете энциклопедических исследований, ученые *Константин Манолаке и Ион В. Ксенофонтов* подчеркивают исключительные

спортивные достижения Н. Журавского. Широкой общественности предлагаются обобщающие сведения о биографии самого выдающегося молдавского спортсмена.

Журналист *Кристиан Фриск* подчеркивает упорство спортсмена, пришедшего в большой спорт из советской провинции, которому пришлось завоевывать себе место в составе сборной Советского Союза для участия в таких крупных соревнованиях, как Олимпийские игры, чемпионаты мира и т.д.

Известный журналист и комментатор Национального радио *Николае Буздуган* отмечает, что в спорте не было, нет и не будет гладких тропинок, ведущих к высоким достижениям. Напротив, путь к спортивному Олимпу – это дорога с крутыми поворотами, спусками и подъемами, и дорогу эту под силу пройти лишь трудолюбивым талантливым молодым людям, наделенным выдающимися моральными качествами, хорошо подготовленным физически и способным преодолевать собственные пределы. Именно таким был и остается Н. Журавский.

Экс-министр образования Молдовы *Леонид Бужор* отмечает, что Н. Журавскому, уже ставшему именитым спортсменом, постоянно нужно было доказывать, что он самый лучший, способный и самый подготовленный к тому, чтобы одерживать победы на соревнованиях мирового уровня.

Павел Чебану, президент Федерации Футбола Молдовы, приводит выдающегося Николае Журавского как наглядный пример для подающих надежды молодых футболистов: только через труд и самопожертвование можно высоко подняться в иерархии мирового спорта.

Мастер спорта международного класса *Вадим Салкуцан*, заведующий кафедрой гребли на байдарке и каноэ Республиканского Лицея-Интерната Спортивного Профиля (РЛИСП) – выпускником которого является Н. Журавский, самый выдающийся спортсмен всех времен Республики Молдова – выступает с предложением к Правительству Республики Молдова по присвоению лицу имени Николае Журавского.

Ион Цуркан, председатель Территориального олимпийского агентства района Новые Анены, отмечает, что Николае Журавский – это символ народа и страны Штефана-чел-Маре.

Мария Кицул, учитель истории РЛИСП, представляя разработанный ею урочный проект «Николае Журавский – посол молдавского спорта», отмечает при этом такие важные компетенции, как демонстрация гражданской ответственности в продвижении нацио-

нальных ценностей, мотивация необходимости продвижения талантов и т.д.

Ион Валер Ксенофонтов сделал подборку из десяти любопытных фактов биографии Н. Журавского, непобедимого чемпиона по прозвищу „лев каноэ“, который преодолел многочисленные препятствия на протяжении своей выдающейся карьеры.

Исследователь *Борис Богуш* считает, что искусство и культура оказывают существенное влияние на развитие тела и духа высококлассных спортсменов. Если в начале пути Н. Журавский был потребителем искусства, то затем его достижения стали настоящим источником вдохновения для мастеров изобразительного искусства, поэзии и т.д.

Магистр искусства *Марина Гросу* является автором картины «Благословение матери», написанной в связи с 50-летним юбилеем главного героя книги. Композиционным центром картины является МАТЬ, которая благословляет и поддерживает сына, положив ему руку на плечо. Мать была, есть и будет точкой опоры для своего легендарного сына, от начала начал и во время всех последующих его достижений. Работа, наполненная глубоким символическим значением, находится в частной коллекции семьи Журавских.

Поэт *Тудор Паллади*, подобно поэтам древней Эллады, посвятил Н. Журавскому стихотворение-гимн «Моё каноэ!», представляющее собой биографию чемпиона, переложенную на стихи.

Ион Валер Ксенофонтов описывает скульптурную композицию из бронзы «Журавский–Ренейский», посвященную легендарному дуэту, созданную известным скульптором Вячеславом Жиглицким по замыслу известного спортсмена Владислава Рожнова.

Архитекторы *Владимир Дубеларь*, *Петру Тяжко* и исследователь *Ион Валер Ксенофонтов* изучили архитектурную историю Олимпийского Дома на пересечении кишиневских улиц А. Пушкина и А. Щусева (точный адрес: ул. А. Пушкина, 11), который является памятником истории, архитектуры и искусства национального значения, включенным в официальный реестр памятников Молдовы.

Ион Валер Ксенофонтов описывает частный семейный музей Журавских, идея создания и концепция которого принадлежат Лучии Журавской, кандидату экономических наук, жене Николае Журавского. Зная, каким тяжелым трудом достались олимпийские победы ее мужу, она решила собрать воедино все атрибуты и экспонаты его побед, как для семьи и родственников, так и для широкой публики.

Структура книги также включает в себя два интервью с Н. Журавским, которые дополняют понимание его многомерной личности: спортсмена, общественного деятеля, менеджера и просто человека.

В главе «Николае Журавский: сам о себе» (автобиография), главный герой повествует о своей спортивной деятельности, о значении таланта и амбиций в спорте, об определяющей роли образования в спорте высших достижений. Он также отдает должное тренерам и наставникам, которые своим чутким руководством привели его к столь выдающимся результатам. В разделе «Заметки и воспоминания», мама, которую Н. Журавский называет „мамочкой”, занимает особое место – она была для Николае и матерью, и отцом. Сестры Елена и Галина также способствовали тому, чтобы Н. Журавский, как единственный оставшийся в семье мужчина, стал опорой своей семьи. Хобби чемпиона, такие как футбол, рыбалка, охота и садоводство являются его постоянными антидепрессантами.

Известный тренер *Александр Кирпиченко* вспоминает, что был первым, кто заметил исключительные качества тандема Николае Журавского и Виктора Ренейского. А. Кирпиченко отмечает, что Николае был как ракетный двигатель, который выдавал огромное количество энергии, а Виктор был подобен паровозу: медленно разгонялся, но как только набирал максимальную скорость – становился неуправляемым. Это был лучший тандем в мировой истории этого вида спорта: Николае – лучший пусковой гребец (толчок), а Виктор – лучший тяговый гребец. Тренер по-прежнему восхищается их дарованиями, трудоспособностью, необычайной требовательностью к себе и одержимостью идеей быть всегда и везде первыми.

Настоящий друг и коллега Н. Журавского из Беларуси, *Виктор Ренейский*, двукратный олимпийский чемпион, утверждает: «Николае Журавский – человек, который более всего повлиял на мою жизнь и карьеру. Не знаю кем бы я стал, не будь его силы убеждения, его спокойной и доброй натуры, его несравнимой воли к победе. Если бы не было рядом моего друга и духовного брата Николае, который поддерживал меня при необходимости, успокаивал меня, и даже осаждал меня, если меня заносило – не знаю, где бы я был сегодня. Всем, чего я достиг, чем я горжусь как человек и как спортсмен, как отец и глава семьи, я обязан Николае. Николае изменил мою спортивную судьбу. В отличие от меня, у Николае был взрывной характер.

Он заразил меня азартом борьбы, он поделился своими маленькими спортивными секретами – у него всегда была куча новых идей. Обладая большим опытом, он часто предлагал нестандартные варианты стратегии, например – неожиданное ускорение на середине дистанции...”

Многократный чемпион мира по гребле украинец *Юрий Гурин*, который шесть раз побеждал на чемпионатах мира вместе с Н. Журавским, оценивает роль Николае Журавского, бывшего вторым гребцом в каноэ-четверке: «Он был чем-то вроде распределителя, определяющего гребную силу. Николае был необычайно трудоспособным: иногда во время гонки, когда кто-то из нас замедлялся, он был в состоянии в течение 5-10 секунд компенсировать более медленный темп партнера своим дополнительным усилием. Я никогда не слышал, чтобы после гонки он жаловался на потерю темпа или на то, что ему пришлось приложить дополнительные усилия. Он молчал, скрежетал зубами и удваивал свои усилия, чтобы помочь товарищам по команде, когда им приходилось трудно. Существует поговорка: „В трудной ситуации твердый человек действует”. Таким был Николае. Чем было сложнее, тем сильнее он был».

Другой украинский спортсмен, *Валерий Вешко*, многократный чемпион мира подтверждает: „Хотя прошло более 25 лет после этих событий, мы пользуемся каждой возможностью увидеться снова. В то время нашей жизни, мы, четверо, проводили больше времени вместе, чем с нашими семьями. Спорт и жизнь вблизи друг друга духовно сблизили нас, придавая нам непоколебимую уверенность друг в друге. Мы были больше чем друзья, тем более что в спорте отношения развиваются в экстремальных ситуациях. Мы были готовы на любые жертвы, были как четыре мушкетера: один за всех и все за одного. Это было действительно ключом к нашему успеху. А то возвращение Николае и Виктора в Атланте было как победа для всех нас, месть разочарованного поколения”.

Олимпийский чемпион *Иванс Клементьевс*, депутат Сейма Латвии, указывает на непоколебимую дружбу известного тандема, говоря: „Главным качеством тандема Ренейского и Журавского была их феноменально прочная нервная система, основанная на выдающемся психологическом равновесии и необычайной работоспособности. Они дополняли друг друга: Николае привносил определенные качества, недостающие Виктору, а последний принимал их, во благо тандема. Первая же гонка (500 м, Сеул) ясно показала, что Журавский–Ренейский

были необычно скоординированным и взаимодополняющим тандемом. В гребле очень важна способность „чувствовать” партнера, т.е. уметь понять и предугадать его действия без единого слова. Ренейский и Журавский блестяще выступили в Сеуле. В заезде на каноэ-двойке на 500 м они потерпели лишь одно поражение в серии. В полуфинале и финале они выиграли с отрывом. Поляки Марек Допьерала и Марек Лбик уступили им 4 секунды в полуфинале и 2 секунды в финале. На дистанции в 1000 м наши спортсмены выиграли три раза. Их преимущество над немецкой „двойкой” Олаф Хойкрод и Инго Спелли составило 3 секунды в финале. Такое преимущество на Олимпийских играх может быть приравнено к победе нокаутом в боксе».

Георге Андриев, олимпийский медалист из Румынии, с которым Николае Журавский выступал на Олимпийских играх в Барселоне, говорит: «Даже сегодня, пересматривая на Youtube заплыв на 500 м в Барселоне, у меня болит сердце за Николае, потому что я знаю, как он хотел выиграть ту олимпийскую медаль и какие сверхчеловеческие усилия он для этого приложил. У меня свело мышцы, так что я греб на 70% от моей физической возможности. Тем не менее, у нас были довольно хорошие результаты – два раза завоевать 4-е место в финале Олимпийских игр – это не шутка. Все это было в основном за счет боевого духа Журавского и его огромной устойчивости к сверхусилиям. Мы очень слаженно действовали в лодке, и я думаю, что если бы мы продолжили выступать вместе, мы бы доминировали в гребле на каноэ по крайней мере еще один олимпийский цикл».

Доктор педагогических наук *Валериу Филипов* подчеркивает, что Н. Журавский является видным популяризатором олимпийского спорта в нашей стране. Крупнейший молдавский спортсмен всех времен, он является ЧЕМПИОНОМ, который ошеломил весь мир, а в настоящее время вносит свой вклад в развитие человеческой личности посредством спортивного феномена, занимаясь популяризацией спорта, воспитанием подрастающего поколения в духе уважения к олимпийским ценностям, побуждает их проникнуться важностью занятий спортом.

Николае Ѓылкэ, член Национального Олимпийского и Спортивного Комитета Республики Молдова, говорит о величии личности Н. Журавского, родившегося под Олимпийским зодиаком. Даже если Республика Молдова, раздираемая глубоким системным кризисом, и считается бедной страной, мы, уроженцы этой земли, гордимся тем, что у нас есть. Самым ценным активом нации являются ее выдающиеся

люди, и Николае Журавский является флагманом этой элиты, человеком без спеси, настоящим послом спортивного движения, личностью с олимпийским духом.

Виктория Лазарюк, педагог, учитель истории РЛИСП, восхищается кипучей спортивной и менеджерской деятельностью Н. Журавского. Она утверждает, что сегодня наша страна как никогда нуждается в героях в прямом смысле этого слова, и потому учащимся спортивного лица посчастливилось, что у них есть такой герой в лице Н. Журавского, и они могут следовать его примеру.

Библиограф *Сильвия Голбан* составила выборочную библиографию о комплексной деятельности Николае Журавского.

Текстовый материал книги сопровождается более чем 100 изобразительных материалов, дополняющих образ великого чемпиона.

Приложения включают в себя: ценную информацию, касающуюся специальной тренировочной программы подготовки мастера спорта международного класса Н. Журавского; протокол финального заезда на каноэ-двойке на 500 м на Олимпийских играх в Сеуле, Южная Корея, 1988; символы, почетные трофеи и знаки отличия Национального Олимпийского и Спортивного Комитета Республики Молдова; печатные издания, вышедшие в свет под эгидой НОСК; почетную грамоту Министерства Культуры Республики Молдова; мировой рейтинг 10 лучших результатов всех времен для каноэ-двойки на 500 м и каноэ-четверки на 500 и 1 000 м.

Перевод резюме на русский язык: Валерий ОПРЯ и Александр РОШКА, кандидат политических наук

F.E.-P. „Tipografia Centrală”
MD-2068, Republica Moldova, mun. Chișinău,
str. Florilor 1